

UJKELLET

ROMANIA
LEUPOSTA
ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Exa postala
N.º 224713/929.
Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Baron L. Pop
16. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kü-
lönleges: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hír-
adások díjazásáért. Az „UJKELLET” az erdélyi és bányási zsidóság egyetlen politikai napilapja.
Cikkjeink utánoyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Ara 5 lej
Kedd, 1937. február 23.
5697. EV. ADAR 12. XX. EVF. 44. SZAM

Az elhalasztott demokratikus koham

A liberális párt demokratikus öregjei megfújták a harci kürtöt és a tizenegyedik órában kihirdették a szent háborút a szélsőségek ellen. A szélsőségek ellen és a liberális párt tradicionális humanizmusának és leas but not least — liberálizmusának védelmében.

Hogy a liberális párt egyik frakciójának harcot kell indítania magában a pártban belül a liberálizmus védelmében, az is egyik bizonyítéka annak, hogy az utolsó évek során a liberális pártban a liberálizmusból a néven kívül alig maradt valami.

Ebben a kiáltásban, ahol a párt öregjei a fiatalabbakkal szemben meg akarják védeni a párt régi álláspontját, van valami megindítóan szép gesztus, a reménye annak, hogy a szélsőséges hullámok még sem tudják akadály nélkül elborítani az országot.

Az első nekilendülés azonban hamar torpant. Ma kellett volna a párt vezetősége döntő jelentőségű ülését e kérdésben megtartsa.

A pártvezetőségi ülést azonban hétfőről esztőrtőkre halasztották.

Félték hogy ez a halasztás, mint általában minden halasztás, alkalmas lesz arra, hogy megtörje a nagy elánnal megindult mozgalm lendületét.

Egység a jobboldalon?

A jobboldali nacionalista táborban, mint tudjuk, mélyreható ellentétet állanak fenn.

Törtétek már tárgyalásokat ezeknek a differenciáknak a kiküszöbölésére, azonban ezeknek még az is elejét vette, hogy egyes pártokban még maguk a vezérek sem értenek egymással egyet, nem hogy más pártokkal tudnának közreműködni. Ez például az eset a nemzeti kereszténypartban is, ahol ismeretesen Cuza és Goga hívei állanak egymással szemben a program reformjának tekintetében.

Ilyen körülmények között csak jámbor óhaj marad egyelőre D. R. Ioanitescunak az az elképzelése, amelyet a román frontnak Bucurestiben most megjelent lapjában tett közzé.

Az összes nacionalistáknak az a meggyőződése, hogy csak az egyesítés, a jobboldali erők összpontosítása teremtheti meg azt a román kormányt, amelyet az ország vár és csak egy ilyen összpontosítás tudná megővni ezt a kormányt a román nacionalista mozgalom sajnálatos és jóvá nem tehető vereségétől.

Vaida és Cuza azonban elméleti, programmatikus és módszerbeli különbségről beszéltek.

Ez lehetséges.

De a vezérek szerepe az, hogy megegyezést teremtsenek a programok és módszerek között, amikor ezt a tömegek annyira állandóan akarják és különösen, amikor az ország érdekei megkívánják.

Ami az elméletet illeti, lehetnek-e jobboldali mozgalmaknak, vagy pártoknak különböző elméletei?

Lehet, hogy végső eredményben a nacionalista pártok programja és módszerei valamennyire eltérnek egymástól; de honnan létezhetik több nacionalista párt mindegyik a maga elméletével? El lehet-e képzelni több nacionalista elméletet?

Ugy látszik azonban, hogy az ellentéteket másutt kell keresni, nem az elméletnél, még kevésbé a programoknál és módszereknél: az ellentétek elsősorban a nacionalista vezetők személyi ambícióiban keresendők. Ezek állnak ellen az egyesítésnek, mert így veszélyeztetve látják céljaikat és hajlandóságukat.

Az ország azonban tudja ezt és tudja azt a nacionalista mozgalmak híveinek nagy tömege is. És amennyire látjuk, nem is nagyon hajlandók válni. Teljes erővel fogják kikényszeríteni a főnökök akaratán felül a sürgős és végső összpontosítást. A tömeg nem érti meg sem a nacionalista csoportokat, melyek

A kormánycsapatok bevonultak Oviedoba?

A jaramal fronton is súlyos vereséget szenvedtek a felkelők. Avilában előnyomulnak a kormány csapatai

A Havas madridi jelentése szerint tegnap este a jaramal fronton élénk tevékenység volt észlelhető. A kormány tűzerei hosszú ideig lötték a felkelők vonalait, majd a köztársasági tankok és harcikoscsik által támogatva rohamra indultak. Kétórai előnyomulás után a kormánycsapatok elérték a felkelők lövészárkait. Az ütközet igen ádáz volt. A kézi tusból a kormányerők kerültek ki győztesen és a felkelők visszavonultak 400 halott és sebesült hátrahagyásával. A kormány tűzerege most a Madrid-Talavera-Tage vonalra lövi, amely a felkelők számára igen fontos a főváros megközelítése szempontjából.

A Havas jelenti, hogy a gijóni vezérkar tegnap közleményt adott ki, amely szerint a kormányerők több helyiséget foglaltak el Oviedo körzetében, majd behatoltak a városba, ahol az utcákon folyik a harc. Oviedo ismét körül van zárva — mondja a Havas.

Avila tartományban a kormánycsapatok folytatják előnyomulásukat Cebreros irányában és annak körülzárása folyamatban van. A kormány katonasága tíz alatt tartja a felkelők által Avilánál használt közlekedési hálózatot.

A Havas Gijónból kapott újabb jelentése szerint a kormánycsapatok Oviedóba való bevonulása a kormány vezérkarának kidolgozott tervei alapján történt. A tüzés hajnali 4 órakor kezdte el az előkészítést és több órai ágyuzás után a mi-

licia harcban vetette magát. A felkelők erőteljesen ellenálltak, de hiába mert végül is kiűzték őket állásaikból.

A Havas avilai jelentése szerint a felkelőcsapatok Vivei del Rio körzetében néhány falvat foglaltak el. A Madridtól délkeletre eső vidéken a milícia támadásra indult, de súlyos veszteségekkel kénytelen volt visszavonulni. A Crim völgyében több milicista csapatot megtizedeltek a felkelők, mert a falvakat fosztogatták.

Gibraltári jelentés szerint Algesirasban és Malagában tegnap hatezer Marokkóból hozott mórt szállított partra több spanyol hajó.

London, február 22. (Rador.) A benemavatókzasi albizottság ma újabb ülést tart, amelyen ismét a nemzetközi ellenőrzés hatálybalépésével fog foglalkozni.

Oviedo körül a felkelők visszaverték a kormánycsapatokat

A sevillai rádióállomás közli, hogy a felkelők Oviedonál visszaverték a kormánycsapatok támadásait. A kormánycsapatok el akarták foglalni az első rajvonalakat Oviedo körül és a támadásban számos idegen osztag vett részt, amelyek nagymennyiségű hadianyagot használtak. A támadást visszaverték.

A kormánycsapatok újból megtámadták a felkelők hadállásait a Madridtól nyugatra fekvő parkban. A milícia tűzsergének támadását a felkelők visszaverték és sok hadianyagot zsákmányoltak.

Von Neurath Bécsbe érkezett

A német külügyminiszter érkezésekor egyes náci-csoportok Hitler mellett tüntettek. Sok náci tartózkodtak le

Bécs, február 22. Von Neurath német külügyminiszter ma Bécsbe érkezett. Vele együtt érkeztek von Papen bécsi német követ és az Osztrák Bank kormányzója, aki néhány napot töltött Berlinben.

Von Neurath német külügyminiszter érkezése tüntetésekre adott alkalmat. Dacára a tilalomnak, a tömeg elszigetelt csoportjaiból, ilyen kiáltások hallatszottak: „Heil Hitler!” Az állomáson Von Neurathot és kíséretét Schuschnigg kancellár, dr. Guido Schmidt külügyi államtitkár és

más személyiségek részesítették igen meleg fogadtatásban.

A bécsi rendőrség tegnap letartóztatott több egyént, akik röpiratokat terjesztettek a lakosság körében, arra izgatva, hogy tüntessenek a hitlerizmus mellett, amikor Neurath német külügyminiszter megkiszoruzza az ismeretlen katona sírját. Több nemzeti szocialista vezető letartóztatott és intézkedés történt, hogy a ceremónia alatt a hősök terére a meghívottakon ki kívül ne léphessen senki.

elméletileg különböznek egymástól, sem pedig a programmatikus és módszerbeli abszurd intranzigenciát, amikor az ország érdekei forognak kockán s amikor sürgősen adódik a nacionalista elvek megvalósításának szükségessége. Ezeknek a megfontolásoknak azonosnak kell lenniük minden csoportnál, amelyek nacionalistáknak nevezik magukat. Annál is inkább, mert a tömeg nem áll meg apró személyes kérdéseknél, hiszen köztudomásu, hogy e személyek közül számosnak multjánál fogva nem volna helye a nacionalista táborban.

De — adódik a kérdés — hogyan lehetne felvetni a közeledés gondolatát, amikor tudjuk, hogy milyen kategórikusan nyilatkoztak a közeledés ellen Vaida és Cuza.

Az egységesítést követelő nacionalisták meggyőződése szerint a hidakat még nem rombolták le végleg és Vaida és Cuza kate-

gorikus hangja ellenére még nem követtek el helyrehozhatatlant. Nem marad más hátra, minthogy valaki újra felvesze a tárgyalások fonalát. De ki?

D. R. Ioanitescu cikke nagy feltűnést keltett jobboldali körökben. A politikai benfentesek tudják, hogy Ioanitescu már egyszer megkísérelte a közvetítést, de akkor Vaida határozottan rendentásította párthívét és volt miniszterét.

Beavatottak tudni vélik, hogy Vaidának ezáltal sincsenek közeledési szándékai és most még erőteljesebben fogja elutasítani Ioanitescu közvetítését.

Kérdés azonban, hogy meddig? Nem lesz-e hovatovább szüksége rá a numerus validikus vezérének, hogy valóban megteremtse a jobboldali egységet?

És akkor Ioanitescu rendentásítása helyett talán majd utasítást fog kapni főnökétől...

Az irányított gazdasági élet

Irta: Georg Bernhard

Niccolo Machiavelli azoknak a könyveknek szerzője, amelyeket a modern kiadók azzal a hangzatos címmel hirdetnek: „Hogy leszek, és maradok hatalmas” bizonyos fajta diplomatákról azt mondotta, hogy mindent tudnak, de azonkívül semmit sem. A mai nemzetgazdaságban is van egy irány, amelynek képviselőiről igen sok jogosultsággal ugyanezt lehetne elmondani. Ezeket a mindentudókat különösen azoknak az államoknak kormányzói becsülik sokra, akik azt hiszik, hogy a gazdasági fellendülés, amely örvendetes módon a világ minden részén még jobban mutatkozik, azoknak a pénzmanipulációknak következményei, amelyekkel éppen ők ügyeskedtek. A kor gazdasági tudománya ebben az értelemben a pénz, amelynek egyetlen feladata, hogy csereeszköz és mértekmérő legyen, minden gazdasági munka centrumának tekintti. Ugy gondolják, hogy a pénzzel a népek minden baját meg lehet gyógyítani.

Azokban az időkben, amelyekben még nem jöttek rá erre a bölcsességre volt gazdasági ár és gazdasági apály, amely épp oly természetesen következett be, mint az óceánok dagánya és apálya. A konjunktúra csak bizonyos ideig tarthatott mindig, azután következtek a romboló erők, amelyek előidézték a válságot. Ez a válság, éppúgy, mint a láz, amely az emberi testet megrázza, nemcsak veszély volt, hanem egyben gyógyulási folyamat is, amely az életnek a szabályozását idézte elő. Az emberi bölcselkedés már rég eljutott ahhoz a kérdéshez, hogy miként lehessen megszüntetni a gazdasági fellendülés és a gazdasági zuhanás kísérő tüneteit. Az utóbbi évszázadokban a gazdaság szervezésével és irányításával jelentős eredményeket is értek el, amelyeket semmiképpen sem szabad összetéveszteni a túlzó szocialisztikus teóriák veszedelmes gyógy módjával.

A világnak azokon a részein, amelyekben ma is még elvszerűen ragaszkodnak a tőkés gazdasági formákhoz, a kartellek szervező tevékenysége, a tarifális szerződések, a kötelező egyeztető eljárások és az állami munkateremtés eszközei bizonyos áthidalást teremtettek a válságos időkben a rendes időbe. Senki nem gondol arra, hogy a gazdasági élet hullámzásait Isten akarja és senki sem bizza ezeknek kiküszöbölését az isteni gondviselésre. Eppen ezért egészen helytelen azt, amit ma „dirigált” gazdaságnak neveznek, új találmánynak tekinteni. Évtizedek óta a világ valamennyi állama több-kevesebb szerencsével befolyásolja a gazdasági életet. Az új csupán az, hogy ezt a gazdasági irányítást úgy képzelik, hogy elsősorban a pénznél kell hatásainak jelentkezni. Eppen ilyen új az a félelem, amelyet ennek a különös gazdasági irányításnak a vezetői a gazdasági élet minden természetes megnyilatkozásával szemben éreznek.

A gazdasági válság mélypontján a pénz leértékelését ajánlották, hogy ezzel lehessen a forgalmat élnikíteni. Nem érdemes vitatkozni arról, hogy az a tényleges javulás, amely itt és ott jelentkezett, az általuk ajánlott rendszerek eredménye volt, vagy pedig a fejlődésben természetesen bekövetkező javulás, amely akkor is meglett volna, ha különös javaslatoktól féltedobták. Mindenesetre el kell ismerni, hogy sokszor dicsegetes eredményeket értek el. Csökkentették a nyomorúságot és feltámasztották az emberekben a bizalmat, de

ma, mikor az egész világon újra kezdődik a gazdasági munka és megint látszik valami haszna a gazdasági munkának, ijedezni kezdenek a pénz manipulációjának tudósai. Nem akarják, hogy a konjunktura tulságosan nagyra nőjön és mindenféle rendszabályt találnak ki, hogy langyosra mérsékeljék a gazdasági élet hőmérsékletét. Ezek a rendszabályok megint csak egy mesterséges pénzpoltikát akarnak teremteni.

Különösen jellemző az arannyal szemben elfoglalt álláspontjuk. Ma az arany az egyetlen természetes pénz abban az értelemben, hogy minden állami többségtől függetlenül minden nép elfogadja cseerecsközül. A modern pénzteoretikusok nem is akarnak hallani az aranyról. Számukra az arany, mint valutáris alap, tisztára fikció és nem az egészséges pénzügyi munkának előfeltétele. Az a véleményük hogy csak annyi szükséges, hogy az állam kibocsátott fizetési eszközeit a mennyiségi teória alapján helyesen ossza be. Rendszabályaik nem azt értik el, hogy az emberiség elfordult az aranytól, éppen ellenkezőleg történt. Az emberiség ismételi az aranyat. Mennél többet manipuláltak a pénz teoretikusai az arannyal, annál inkább igyekeztek a kis- és nagytőkék aranykészleteik szaporításával vagyoniukat mindenféle fenyegető valutáris ingadozással szemben megvédeni. Ez az aranygyűjtés, amely néha szinte mániává fejlődött, az aranytermelés fokozását idézte elő. Az aranytermelés fokozásának természetes következménye a világkereskedelmi árak emelkedése volt. Tehát: azok az emberek, akik az aranytól való elfordulással akarták megállítani a gazdasági romlást, politikájukkal az aranyat értékesebbé tették és ilyen módon mindig nagyobb aranytömegek termelését erősítették ki.

Azután megjedtek attól az eredménytől amely munkájuk következménye volt. Most arra törekcsenek, hogy neutralizálják az aranyat, nehogy konjunkturális hatalma tökéletesen jelentkezhessek. Minden emelkedésben már a veszedelmes esést szagolják. Az egész gazdasági életet be tegnek tekintik, olyan betegnek, akit izgatószerekkel és altatóporokkal kell kezelni. Ha egy kicsit elbágyadt, izgató olást kap és ha tulságosan jó volt az oltás, akkor brómot, nehogy veszedelmes nekilendülései lehessenek.

Szerencsére a legtöbb állam gazdasági élete még ezeket a lókurákat is kibírja, de a gazdasági életet nem lehet emberek nélkül elképzelni és az emberek lelkiállapotától, bizakodásától, vállalkozási kedvétől függ végeredményben minden gazdasági élet. Azt kell tehát kérdezni, hogy meddig bírják az emberek ezt az állandó hajszolást és örökké megismétlődő visszarángatást. A depressziók idejében amugy is csökken a vállalkozási kedv. Régen ilyen depressziós időkben a konjunktura visszajövetelében bizakodtak az emberek és ha bekövetkezett azután a konjunktura, teljesen kiélhették optimizmusukat. Az emberek kellenek az ellentétek és az emberek szeretik a szélsőséget. A pénz dirigálói azonban az embereket gazdasági uralomba zárják be örökös kiegyenlítésekkel. Ahogy javul a konjunktura, megkezdődik az ijesztgetés, a mely lecsökkenti a konjunktura hatásait.

Ime: A dirigáló gazdasági élet tudósai olyanok, mint Machiavelli diplomatái: tudnak mindent, de azonkívül semmit. A gazdasági mechanizmus minden kis csavarát ismerik, de nem ismerik az embert, aki ezt a gazdasági mechanizmust megteremtette és aki nélkül még sincsen gazdasági élet.

**Perzsa szőnyegek,
Finom porcellánok,
Festmények,
Képek keretek:**
legolcsóbbak

„PAX” Cluj, C. Victoriei 6.

Leon Blum a francia kormány szimpátiájáról biztosította a palesztinai országépítést

A francia miniszterelnök kihallgatáson fogadta az amerikai zsidó munkásság Palesztinában járt küldöttségét

Huszonhat francia államférfi felhívása a palesztinai zsidó jogok érdekében

Párizs, febr. 22. Az amerikai zsidó munkásság Palesztinában járt küldöttségének tiszteletére nagyszabású ünnepséget rendeztek Párizsban a delegáció tagjainak a francia fővárosba érkezése alkalmából. A küldöttség tagjai háromezer főnyi előkelő közönség előtt számoltak be palesztinai benyomásairól és a legnagyobb lelkesedés hangján szóltak a palesztinai zsidó építőmunka teljesítményeiről. A miting francia szónokai, — szocialista és polgári államférfiak, — beszédekben ugyancsak a legmagasabb elismerés hangján méltatták a zsidó országépítés művét és hangsúlyozták, hogy ez az építőmunka nem szűkebbül nacionalista megfontolásból fakad, hanem legeszebb példája egy nép dicsőséges újjászületésének.

Az amerikai zsidó munkás-delegáció tiszteletére nagyszabású bankettet is rendeztek, amelyen számos francia előkelőség és vezető államférfi fejezte ki baráti érzelmeit Amerika és Palesztina zsidó munkásai iránt. Az amerikai zsidó munkások küldöttségét Leon Blum francia miniszterelnök és Moutet gyarmatügyi miniszter is kihallgatáson fogadta.

„Blum elvtárs vagyok”

Leon Blum miniszterelnök az amerikai delegáció audienciája során rendkívül élénk érdeklődést tanúsított a palesztinai zsidó építőmunka iránt és kijelentette, hogy bár aggodalommal töltik el a mostani nehézségek,

bizik a palesztinai zsidó törekvések megvalósulásában, amelyek iránt a francia kormány a legmelegebb szimpátiát tanúsítja.

A delegáció tagjai a bucsuzásnál „excellenciás”-nak szólították a miniszterelnököt, aki azonban elutasította ezt és így válaszolt:

— Blum elvtárs vagyok.

Huszonhat francia államférfi felhívása

Huszonhat francia közéleti előkelőség, köztük Flandin volt miniszterelnök, Renaud, de Monzie, Guernut volt miniszterek és jelenlegi képviselők, illetőleg szenátorok aláírásával felhívást tett közzé a közép- és keleturpai zsidó jogainak megvédéséért harcoló francia bizottság, amelyben a palesztinai zsidók és arabok együttműködésének gondolata mellett szállnak síkra. A felhívás elsősorban az angol közvélemény felé irányul és a Daily Telegraph és más angol lapok is teljes terjedelemben közlik annak szövegét.

A francia államférfiak felhívása hangsúlyozza, hogy a palesztinai arabok hasznát huzzák a zsidó bevándorlásból és építőmunkából, de a szomszéd országok különböző elemeinek bevándorlása azzal fenyegeti úgy a zsidókat, mint a palesztinai arabokat, hogy kiszorítják őket munkahelyeikről.

Az arabok önállóságra való törekvései teljesültek már az arab államok megteremtésével. Most elérkezett az ideje annak, hogy megvalósítsák a megállapodást, amely a háború végén Fejsal emir és dr. Weizmann Chaim között jött létre a palesztinai Zsidó Nemzeti Ötlet megteremtése ügyében.

Meggyőződésünk szerint — mondja a felhívás — arab és zsidó reneszánsz Palesztinában csak a két nép szoros és őszinte együttműködésének légkörében és Nagy-Britannia védelme alatt érhető el. A zsidók és az arabok között teremtett szakadék nagy félreértéseknek a következménye.

A konfliktus kiküszöbölésére a munkapiac szabadabb tételét, a közoktatás kiépítését, az arab és héber hivatalos nyelv egyenjogúsítását és a nyugatázsiai arab államokkal való együttműködés szükségességét hangsúlyozza a francia felhívás. Végül

Transzjordánia és a többi arab országok kapuinak megnyitását

követeli a zsidó bevándorlás és a zsidó telepítés számára a 27 francia államférfi.

Palesztina-vita az angol alsóházban

London, február 22. Gallacher kommunista képviselő újabb támadást intézett az angol alsóház legutóbbi ülésén a palesztinai zsidó-

építőmunka ellen, különböző interpellációk formájában. A kommunista képviselő tendenciózus kérdéseit az alsóház más tagjai nyomban visszautasították. Gallacher először a Palesztinában lévő angol haderők nagysága iránt érdeklődött, majd megkérdezte a gyarmatügyi minisztert, hogy meddig maradnak még a csapatok az országban és milyen nagy volt a garnizon a zavarások kitérőse előtt?

Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter. Palesztinában ezidőközben nyolc gyalogos batalion, egy technikai század, egy repülőraj és három páncélos század tartózkodik. Hogy meddig maradnak ezek a csapatok Palesztinában, azt nem áll módomban e pillanatban megmondani. A palesztinai garnizon rendszerint két gyalogos batalionból, egy repülőrajból és három páncélos kompániából áll.

Gallacher: Nem volna lehetséges az arabok jogainak érvényesítése Palesztinára és az angol csapatok visszavonása az országból?

Ormsby Gore: A képviselő urnak tudnia kell, hogy amíg nincs kezében a királyi bizottság jelentése, nem áll módomban Palesztina jövőjéről bármit is mondani.

Maxton képviselő: Fel szabad tennem a kérdést, hogy miért lett antiszemita a kommunista párt?

A kérdés válasz nélkül marad.

Tel-Aviv példája
Gallacher második kérdése a Tel-Avivhoz csatolt határterületek ügyére vonatkozik. Kérdi a minisztert, milyen nagy a városhoz csatolt terület és hogy lakosainak az eddi-

ginél magasabb községi adót kell-e fizetniük ezentul?

A gyarmatügyi miniszter válaszában közli, hogy a szóbanforgó ügyben információkat fog kérni a palesztinai kormánytól.

Thomas Williams: Nem Tel-Aviv Palesztina legmodernebb és legjobban vezetett városa? Nem volna-e jobb, ha az egész ország ilyen színvonalon állana?

Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter: Magam is úgy tudom, hogy Tel-Aviv kitűnő közigazgatás alatt áll.

Gallacher: Az a tény, hogy modern, menteséget jelenthet arra a kísérletre, amellyel más emberek függetlenségét akarják korlátozni?

Wedgwood ezredes: Tudja-e a miniszter, hogy Tel-Aviv határában sok zsidó ház van, amelyeket Jaffához csatoltak, jóllehet Tel-Aviv látja el azokat vízzel, gázzal és elektromos árammal?

Ormsby Gore: Tudomásom van arról, hogy Jaffában zsidók is élnek.

Gyomor- és epebajok, fogyókúra és székrekedés biztos gyógyszer a

Planta gyomortea

kis doboz 30.— lej, nagy doboz 50.— lej. Kísérlelje meg! A siker biztos!

Kapható minden patikában. Főlerakat: Cluj, Fortuna Gyógyszertár, Piața Unirii 33. Rendeljen utánvétellel.

Szerelemfélétségből baltával agyonverte egy bucaresti munkás a barátját

Három hónappal a gyilkosság után bukkant a rendőrség a hullára

Bucuresti, február 22. Ismeretes, hogy a bucaresti rendőrség szombaton a Balta Alba uccsa 33 számú ház félreeső helyén férfihullát talált. Megállapítást nyert, hogy a halott Ion Udrea, a Malaxa-művek munkásával azonos. A vizsgálat megállapította, hogy Udrea erőszakos halált halt.

A gyanyu Aurel Constantinescu, Udrea barátjára terelődött, aki beismerte a gyilkosságot. Elmondta, hogy elmúlt év november 7-én együtt mulatott Udreaval, majd hazamentek az ő lakására. Ott fejszét ragadott és barátját, aki elaludt, egyetlen csapással megölte. Mindketten egy Mitzi nevű lányt szerettek, ez volt a gyilkosság oka. Constantinescu elmondta, hogy reggelig a hulla mellett aludt, nap-

pal munkába állt és csak a következő éjjel tűntette el a holttestet. Két héttel tetének elkövetése után elköltözött, azt hozva fel ürügyül, hogy drágálja a lakbért. Szombaton azonban véletlen folytán egyik házbéli észrevette a hullát és megindult a nyomozás, amely a tettes gyors kézrekerítésére vezetett. A rendőrség most igyekszik kideríteni, milyen szerepe volt az ügyben a Mitzi nevű leánynak.

A bűntény rekonstrukciója már tegnap este megtörtént.

— Időprognózis: Változó felhőzet, északnyugaton inkább borús, esőre hajló irányzat. Ényhe délnyugati szél, változatosan hőmérséklet. Ma valóságos tavasz volt a fővárosban, +6 fokot mértek

Művészeti Lakberendezés

SZÉKELY ÉS RÉTI
BUTORGYAR R.T. · BUCURESTI · TG. MUREȘ
TERVEZÉSÉBEN
KIVÁ NATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

Két
Bucure
tud.) At
a román
Nem e
az utolsó
száz a ny
közönség
mennyeit
mennyekke
elő kíván
Atieni
sem volt
iratkozott
temét a
Katolikus
Atieni m
repet. A
Magszű
gásolta, h
ba és ker
— Igaz
Igyaz
Tommi
jár. Term
ba. Megta
és édesan
dotta nek
reti gyerm
Tommi
pott, édes
felvilágosi
nem hisz.
apja zsidó
baa nem

A kisfiu
gyermek
gadt Tomi
hamosztag
„Heil Hit
A szülők d
megvadt
édesanyját
— Any
resztény g
re?
Édesapja
től fogva
ra. Néhán
jött haza:
— Apuk
kolában, h
nekem ősz

Atiehi
alkövette é
tót és így
— Nem
— Becsi
— Becsi
De másn
— Apuk
vagy zsidó
nyitványod
Tommi u
feleségével
még aznap
a „Tommi
római kato
Most má
lét fiának.
Ugy. Ha cs
nagyapja
nem fogja

A másik
Apját Weis
lakott, de
Hogyan ken
hozza, hogy
asszonyt ve
születése elő
vette fel és
Weiszberg
költözött,
megkönnyite

ZSIDÓ APÁK – ANTI-SZEMITA FIUK

Két román zsidó család harcolnak tragikus története

Bucuresti, február 22. (Az Uj Kelet tud.) Atlehi bucaresti zsidó mérnök áttért a római katolikus hitre.

Nem első és sajnos valószínűleg nem is az utolsó eset. Nem is tartozik túl sárgának a nyilvánosság elé és mi sem foglalunkunk vele, ha a kikeresztelkedés előzményeit nem ismernénk. Ezekkel az előzményekkel pedig az eset a nyilvánosság elé kívánkozik.

Atlehi mérnök egyetlen hitközségnek sem volt tagja, sőt a Szentegyletbe sem iratkozott be és úgy intézkedett, hogy temetését a krematóriumban hamvaszták el. Katolikus nőt vett el feleségül. A vallás Atlehi mérnökénél igazán nem játszik szerepet. A felesége rendkívül szép asszony.

Megszületett Tommi. A mérnök nem kifogásolta, hogy katolikus pap jöjjön a házba és keresztvíz alá tartsa az újszülöttet. — Igazán nem fontos — mondotta feleségesen barátainak.

Tommi nagyocská lett. Gimnáziumba jár. Természetesen katolikus gimnáziumba. Megtanulta a Miatyánkot, Hiszekegyet és édesanyja, vallásos katolikus, elmondta neki az összes szép meséket a názaréti gyermekről.

Tommi szigorú katolikus nevelést kapott, édesanyja nem tartotta fontosnak felvilágosítani, hogy semmiféle vallásban nem hisz. Tommi nem tudta, hogy édesapja zsidó, édesapja pedig ezt egyáltalán nem tartotta lényeges tudnivalónak.

A zsidó származású törpe rohamosztágos

A kisfiu iskolatársai szász és német gyermekek. Az ő szellemük hamar átragadt Tommira, aki tökéletes törpe „rohamosztágos” vált. Amikor haza jött „Heil Hitler”-rel üdvözölte az édesapját. A szülők összenéztek. Tommi egyre jobban megvadult és egyszer csak megkérdezte édesanyját:

— Anyuka, igaz-e, hogy a zsidók keresztény gyermekek vért isszák reggelire?

Édesapja szájonütötte Tommit, aki ettől fogva még jobban haragudott a zsidókra. Néhány nappal ezelőtt Tommi ezzel jött haza:

— Apuka, engem azzal csufoltak az iskolában, hogy az apám zsidó. Mond meg nekem őszintén, hogy mi vagy?

„Nem vagyok zsidó!”

Atlehi mérnök, a „szabadgondolkodó” alkövette életének leggyávabb cselekedését és így válaszolt.

— Nem igaz, nem vagyok zsidó.

— Becsületszavadra?

— Becsületszavamra.

De másnap Tommi újra előállott: — Apuka még sem hiszem, hogy nem vagy zsidó. Mutasd meg a születési bizonyítványodat.

Tommi újra kikapott. De Atlehi mérnök feleségével folytatott megbeszélései után még aznap elment a katolikus paphoz és a „Tommi jövője érdekében” felvette a római katolikus hitet.

Most már megmutathatja a keresztlevélét fiának. És ezzel rendben is volna az ügy. Ha csak néhány hét múlva Tommi nagyapja keresztlevelének bemutatását nem fogja kérni.

A Weiszberger fia és az előkelő keresztapa

A másik eset a Jianu gyerekkel történt. Apját Weiszbergernek hívták, Craiovában lakott, de a háború alatt Aradra került. Hogyan került oda, az ő dolga. Elég az hozzá, hogy ő is római katolikus magyar asszonyt vett el feleségül. Gyermeke megszületése előtt Weiszberger a Jianu nevet vette fel és áttért a görögkeleti vallásra.

Weiszberger, alias Jianu Bucurestibe költözött, ahol új anyakönyvi helyzete megkönnyítette számára a karriert. Az

újszülött Jianunak harminc kereszt apja volt, az egyik közöttük Stelian Popescu.

„... öngyilkos lennék...”

A kis Jianu éppen olyan idős, mint Tommi. Tíz éves. A napokban, amint hazajött az iskolából, minden bevezetés nélkül így szólt az anyjához:

— Anyám, megtudtam Ionelről, hogy zsidó. Ha rólam ilyesmi derülne ki, öngyilkos lennék.

Az asszony rémülten hallgatta kisfia szavait. Kétségbeesve kereste fel egy ismerőst, akinek az esetet elpanaszolta és tanácsot kért. A tanács az volt, hogy a fiut filozofitának kell nevelni, játsszék zsidó gyermekekkel.

— Nem akar. Hallani sem akar zsidó játszópajtásról. Megpróbáltam összehozni zsidó gyerekekkel, de gyűlöli őket. A na-

pokban azzal dicsekedett, hogy egy zsidó lánykát kitépte a haját. Horogkeresztet visel és amikor elveszem tőle, szemembe vágja, hogy „eladtam magam a zsidóknak.”

Megnyugtattuk Jianu asszonyt, hogy fia nem fogja megölni magát, ha megtudja, hogy az apja zsidó, Weiszbergernek hívták, az anyja pedig római katolikus magyar. Lehet, hogy a fiui-szeretet csökkenni fog kissé. De ennyit csak meg kell tennie a szülőnek a gyermeke jövőjéért...

Mind a két eset autentikus.

Hátszegi Ernő

Select Mozgó

Ma rendkívüli film!

Lázadás az Ördög-szigetén

egy ártatlanul elítélt ember mélyen megrendítő története. Műsoron kívül hangos hirdető!

Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak vizsga nélkül nem alkalmazhatók

Készül a magánalkalmazottak nyugdíjintézménye

Bucuresti, február 22. A munkaügyi minisztériumban napirendre került a magánalkalmazottak néhány fontos problémájának rendezése. A minisztériumban magánalkalmazotti szabályrendeletet dolgoznak, ugyan ekkor előkészületek történnek a magánalkalmazottak nyugdíjintézményének bevezetésére is. Mindkét intézkedés életbevágóan fontos kérdések rendezését célozza és éppen ezért nagy figyelmet igényel elsősorban a szakmai érdekviselesek részéről.

A szabályrendelet valamennyi magánalkalmazott működését rendezzi mégpedig olyan formán, hogy egyetlen magánvállalatnál sem alkalmazhatunk olyan tisztviselőt, aki nem tett előírás szerinti szakvizsgát.

A vizsga feltételeit a szabályrendelet határozza meg és ugyancsak ez a rendelet intézkedik a vizsgáztató bizottság összetételéről is. Azok, akik a vizsgán megkubúznak, a szabályrendelet értelmében nem folytathatnak magántisztviselői gyakorlatot és egyetlen magánvállalat sem alkalmazhatja őket. Allitóltag a kereskedelmi alkalmazottaknak is vizsgát kell tenniük és ezzel a kereskedelmi pályára törekvő fiatalok utjába is olyan sorompót állítanak, amelynek alkalmazása alaposan megrostálhatja a vizsgára jelentkezők számát.

Az új szabályrendelet intézkedései értékelhető feltűnést és nyugtalanságot keltettek kisebbségi körökben. A szakmai vizsgák általában magukon viselik a kisebbségi elem kiválóitását előző jelleg minden ismételt és egészen biztosra vehető, hogy a magánalkalmazottak helyzetét szabályozó rendelkezés alkalmazása szintén a román elem előnybe helyezését hozza magával.

Kisebbségi körökben ideges nyugtalansággal szemlélik az új tervvel kapcsolatos intézkedéseket és megállapíthatják, hogy miután a közalkalmazotti elhelyezkedés teljesen lehetetlen minden kisebbségi számára, most már a magánalkalmazotti elhelyezkedés is elzárul előttük.

Száznyolcvanán tértek át más vallásra 1936-ban Timisoaran

Huszonhét zsidó tért ki és heten tértek át a zsidó vallásra

Timisoara február 22. A kedves statisztikát állított össze Biraescu Traian, a városi statisztikai hivatal vezetője. A statisztika az 1936-ban történt áttérésekre vonatkozik és pontosan kimutatja, hogy az egyes felekezetek Timisoaran az áttérések következtében hány hívőt vesztek vagy nyertek. Áttérések mindig voltak, az utóbbi években azonban az áttérések aránya egyre nő. Míg 1934-ben az áttérések száma Timisoaran 151 volt, 1935-ben már 164, 1936-ban pedig 180. Biraescu statisztikájából kitűnik, hogy 1936-ban az áttérések következtében a legtöbbet nyert a görög keleti román egyház, míg a legtöbbet a katolikusok vesztek.

A görög keleti román vallás a 1936 folyamán 66-an tértek át, míg a görög keleti vallást 14-en hagyták el. A hívők gyarapodása tehát 52. A görög keleti román vallásra áttért 3 református, 54 katolikus, 6

görög katolikus, 1 evangélikus, 2 zsidó. A görög keleti román vallásról áttértek: a református vallás a 2, a katolikusra 4, a görög katolikusra 3, a katolikusra 4, a görög katolikusra 3, az adventista szektára 3 míg 3 görög keleti román felekezetnélküli lett.

A katolikus vallásról áttértek 54-en a görög keleti román vallásra, 15-en a református vallásra 10-en a görög katolikusra, 7-en baptisták lettek, 4-en a zsidó vallásra, egy az adventista szektára, öten felekezetnélküliek lettek.

A katolikus vallásra áttértek: 4 görög keleti román, 9 református, 4 evangélikus, 16 zsidó, egy vallásnélküli. A katolikus vallás a múlt évben Timisoara 69 hívőt veszített, amennyiben kitértek 103-an, viszont a katolikus vallásra áttért más felekezetek száma csak 34.

A református vallásról áttértek: hárman a

görög keleti vallásra, kilencen a katolikus vallásra, egy baptista lett 5 az evangélikus vallásra, 3 a zsidó vallásra, négy belépett az adventista szektába, egy felekezetnélkülivé vált.

A református vallásra áttértek: 2 görög keleti, 15 katolikus, 2 görög katolikus, 1 zsidó. A reformátusok hat hívőt vesztek, amennyiben huszan református vallásra tértek át, de huszonhatan elhagyták ezt a vallást.

A görög katolikus vallásról áttértek hatan a görög keleti vallásra, ketten a reformátusra.

A görög katolikus vallásra tértek át: 3 görög keleti román, 10 római katolikus. A görög katolikus egyház tehát az áttérés következtében 1936-ban öt hívővel szaporodott.

A zsidó vallásról áttértek: 2 a görög keleti román vallásra, 1 a reformátusra, 16 a római katolikusra, 2 az evangélikusra, egy felekezetnélkülivé vált.

A zsidó vallásra áttért: 3 református, 4 római katolikus. A zsidó egyház Timisoarán az áttérések következtében 1936-ban tizenöt hívőt veszített.

Az evangélikus egyház nyolc hívőt nyert, miután tizennégyen áttértek az evangélikus vallásra, de csak hatan vettek fel más vallást. Ezek közül 1 görög keleti román, 4 római katolikus, 1 felekezet nélküli lett. A szekták egyre erősödnek és gyarapodnak hívőkben. Így a baptisták a múlt évben áttérés következtében nyolc hívőt szereztek. Ezek közül 1 református, 7 római katolikus volt. Kitérés egyetlen egy sem történt. Az adventisták áttérések következtében szintén nyolc hívőt szereztek. Adventista lett 2 görög keleti, 1 református, 5 római katolikus és egy zsidó. Az adventisták közül senki sem tért át más vallásra.

Érdekesek az indokok, amelyek az áttérések mögött meghúzódnak. Ami a görög keleti és görög katolikus vallásra való áttéréseket illeti, Biraescu Traian megállapította, hogy legtöbbször családi okok miatt történnek ezek az áttérések. Különösen ott fordult ez elő, hol a szülők vallása eltért és a házastársak egyike görög keleti vagy görög katolikus volt. Vagy az, vagy pedig az anyja ilyen esetben azért tért át a görög keleti vagy görög katolikus vallásra, hogy megszüntesse a családban fennálló vallási különbséget és elejét vegye annak, hogy a gyermekek között vallási dolgokban nézeteltérés támadjon. Ami a zsidóknak más vallásra való áttérését illeti, legtöbb esetben házasság miatt történt. Azok a zsidók, akik más vallásra tértek át, leginkább nők. Biraescu rámutatott a szektamozgalom erősödésére. Az adventisták és baptisták előretörése szintén a predikátorok propagandájára vezethető vissza. Néhány év óta a két szekta hívei szaporodnak anélkül, hogy egyetlen egy is kilépett volna a szektából.

Albán vérbosszu egy bucaresti étterem előtt

BUCURESTI, február 22. A bucaresti Iordache-étterem előtt ma délelőtt megdöbbentő albán vérbosszu zajlott le. Usovim-Aseimovics szembeálkózott Aeredius Melimedoviccsal és szőnelkül lelőtte. Az elősiető rendőrnek Aseimovics ellenkezése nélkül átadta revolverét és kijelentette, hogy tettét bosszúból követte el. A Mehemedovics és Aseimovics családok régóta ellenséges viszonyban éltek egymással és sorozatos vérbosszúkkal irtották egymást. Az utolsó Mehemedovics, hogy a bosszu ne érje tőle, eltűnt a jugoszlaviai Sutova községből és Bucurestibe telepedett le. Aseimovics azonban itt is ráakadt és most végzett vele. Aseimovics kijelentette, hogy most már megnyugodott a lelkiismerete.

— Mexikóban a közönség felgyújtott egy cirkszt. Mexikóból jelentik: Egy arénában a nézők, akiket vendéül felhaborított egy oroszlan és egy bika közötti viadal lefolyása, revolverlovéseket adtak le a porondra, majd felgyújtották a cirkszt. Szerencsére a vendézt, akit azzal vádoltak, hogy bika helyett borjút eresztett össze az oroszlanal, nem találták.

SZÍNHÁZ-FILM

Szerdán este ismét műsoron van a Bikfic tanár ur

Most három hete, mikor a társulat turné ment, utolsó premierként hozta ki a színház Balázs Sándor kitűnő vigjátékát a Bikfic tanár urat. A bemutató igen nagy sikert aratott, de a darabot a társulat el-

utazása miatt csak kétszer lehetett kitűzni. Most, szerdán ismét műsoron van a Bikfic tanár ur, természetesen a bemutató előadás kitűnő szereplőivel.

Csárdás

Harmincegyedszer kerül színre csütörtökön este a szezon legnagyobb operettsikere, a Csárdás, amely minden bizonnyal még eb-

ben a ciklusban meg fogja érni az ötvenedik előadást.

Rip van Winkle

Hónapok óta készül a színház Meilhac és Planquette világhírű vígoperájának, a Rip van Winklenek előadására. A nagy külföldi operaházak állandóan műsoron tartják ezt az örökség dalmítet, amelynek előadása a mi viszonyaink között bizony óriási erőfeszítést és nagy áldozatokat követelt színházunktól. Az előkészületek most annyira előrehaladtak, hogy a színház kitűzhetette a bemutatót. Az előadást Gróf László rendezte,

a zenei részt Stefanidesz József tanította be s ő is vezényli a darabot. A főszerepeket Solymosán Magda, Stefanidesz Ili, Czoppán Flóri, Gari Gyula mint vendég, Borovszky Oszkár, Csóka József, Fülöp Sándor és Deésy Jenő éneklék. Természetesen a vígopera megfelelő fényes keretben kel nálunk új életre. Egészen bizonyos, hogy a Rip van Winkle-vel a színház repertoárja örök értékkel fog gazdagodni.

Jövő hétfőn lesz a Budai Nagy Antal bemutatója

Bánffy Miklós gróf, aki a Kós Károly hatalmas, nagyszerű darabjának főrendezőjét vállalta, szerdán veszi át a próbák vezeté-

sét. A Budai Nagy Antal premerje a jövő hétfőn lesz, ünnepi előadás keretében.

A nagy ékszerész

Karinthy Frigyes és Majoros István szatirikus vigjátékának ősbemutatója

A kortársi magyar színpadirodalmat igazán nem lehet azzal megvádolni, hogy a kor igazi problémáit és e problémák hordozóit: a kortársi embereket színlattal meg. Ellenkezéleg: Molnár Ferencről—Fodor Lászlóig, Bus Fekete Lászlótól—Vaszary Jánosig, minden neves pesti színpadi író sikerét — tul kétségkívül rutinokon, könnyed szellemességgel és mesteri technikájukon — éppen kendőző, mellébeszélő megalkuvásuk biztosította.

Ezek a színpadi szerzők olyan közönségnek írnak, amelyek kizárólag szórakozást vár tőlük s mely ha netán költészetet igényel, ugy ennek kizárólag a hazugság költészetének kell lennie. Nem csoda tehát, ha a pesti közönség igénytelen igényei megrontották a különben többé-kevésbé tehetséges színpadi szerzőket, ezek viszont a közönség izlését rontották meg.

Ilyen körülmények között nem lehet azt sem csodálni, ha a pesti színházigazgatók eleve irtonnak minden olyan színpadi alkotás bemutatásától, melynek hangja és hanghordozói a kor és a kortársi élet elevenjére tapintanak, amelyek éppen azokat a kérdéseket feszegetik, amelyekről az ugynevezett „jó” társaságokban nem illik beszélni.

Karinthy Frigyes és Majoros István tegnap este bemutatott vigjátéka valószínűleg a fenti neveltségnek köszönheti, hogy nem Budapesten, hanem nálunk került először bemutatásra, ami határozottan csak megtisztelő ugy közönségünkre, mint a színházra nézve.

Mert Karinthy és Majoros vigjátéka kitűnő darab, ha nem is pesti, hanem nyugat-európai értelemben. A mosoly és a finom guny eszközeivel a szerzők olyan igazságokat, olyan megállapításokat vágnak a közönség fejéhez, amelyek nyersebb és kevésbé tompított hanglajttal talán egészen nyugtalanítólag hatnának egyes bedugult lelkiismeretekre.

De mert a humor könnyes kacaján keresztül jutnak el a fülekhöz, hatásuk sokkal művészebb, semhogy az olcsó tendencia lólába kandikálhatna ki belőlük.

Ha az éles szellemesség hangjában, mely a darab dialógusait jellemzi, nem ismertünk volna azonnal rá Karinthy ismerős hangjára; merész paradoxonjaiban és komikus fintoraiiban a nagy igazságkeresőre, sokszor azt hittük volna, hogy Shaw beszél hozzánk, az a Shaw, aki szerint a színpadnak szöszöknek kell lennie.

Ebben az értelemben Karinthy valóban Shaw méltó tanítványának bizonyult. Anélkül, hogy alakjai szónokolnának, a tények erejével bizonyítják: a mai társadalom ugy-

nevezett tisztessége konvencionálisan elfogadott becselenségek pillérein nyugszik. A „nagy ékszerész”, a zseniális, fiatal betörő, amikor belekerül az ugynevezett tisztességes társadalom taposómalmába — a patentihozott tisztességek mellett valóságos hatyulovagnak bizonyul. Ha igazat mond — örülnek hiszik, ha becsületes akar lenni — nem értik. A nő, akit szeret, becsapja — egyszóval kénytelen rájönni, hogy előbbi mestersege: a betörés sokkal tisztességesebb foglalkozás volt, mint az a társadalmilag engedélyezett rablás és csalás, amit korszerű műszóval közgazdasági tevékenységnek mondanak.

A vigjáték kitűnőségének bizonyossága, hogy igazság-tartalma élő alakok valóságán keresztül dokumentálódik, hogy egyes valószínűtlenségeiben sem vesszük észre a színpadi írói fogásokat, hogy színpadon szellemességei teljesen feledtetni tudják a cselekmény feszültségeinek olykori hiányát.

A darab végén ugyan minden jóra fordul, — ami lényegesen letompítja a szatira maró hatását —, mégis azzal az érzéssel távoznunk a színházból, hogy egy nagy művész, egy komoly gondolkodó s egy igazi költő beszélt hozzánk, aki az életnek nemcsak a vigasztalan oldalát látja, hanem feloldó, megnyugtató derűjét is.

A siker forró, igaz és bensőséges volt. Reméljük: a színház igazgatósága még többször fogja műsorra tűzni a darabot, amely messze kimagaslik a mai magyar színpadi termelés „alkotási” felett és egyenesen arra hivatott, hogy angol, amerikai és francia színpadokon a világsikert biztosítsa a szerzők számára.

Az előadás jobb is lehetett volna. Lantos a fiatal és szimpatikus betörő alakját nem mindig tudta meggyőzővé tenni — azt hisszük, Kovács Györgynek jobban megfelelt volna ez a szerep. Borovszky Oszkár, aki egyébként kitűnő színész, kissé rekedt és indiszponált volt Annál feledhetlenebb alakítást nyújtott Tóth Elek a rendőrtanácsos szerepében. Játéka fénypontja volt az előadásnak. Fényes Alice kedves és meggyőzően közvetlen volt, mint mindig. Tompa Pufi az öreg betörőt ragyogóan játszotta meg. Kitűnő volt Forgács Sándor. Tragikomikus színjátékos talentuma tegnap este is erőteljesen bontakozott ki. Harmath Jolán a számító, gonosz urilány, a könnyűvérű menyasszony szerepét találó realizmussal játszotta meg. Kisebb szerepekben is kitűnőt nyújtottak: Miklóssy Margit, Czoppán Flóra, Benes Ilona, Csóka József.

A rendezés precíz, izléses munkájáért és főleg a darab színrehozataláért Kádár Imrét illeti meg a legteljesebb elismerés. A közönség a szerzőket forrón, őszintén ünnepelte és számtalanszor szívtotta a lámpák elé.

Solymosán László

HETI MŰSOR:

Kedd fél 9: Hercegi páholy.
Szerda fél 9: Bikfic tanár ur. (Harmadszor.)
Csütörtök fél 9: Csárdás. (34-edszer.)
Péntek fél 9: Ripp van Winkle. (Meilhac és Planquette világhírű vígoperája, teljesen új beállításban, új díszletekkel és kosztümökkel. Rendező: Gróf László. Gari Gyula tenorista vendégfelléptével. Solymosán Magda, Stefanidesz Ili, Czoppán Flóri, Borovszky, Csóka, Fülöp, Deésy a főszerepekben. Premierbérlet 20. szám.)
Szombat d. u. 5: A virágzó asszony. (Olcsó helyárakkal.)
este 9: Ripp van Winkle. (Rendes bérlet.)
Vasárnap d. u. 3: Eső után köpönyeg. (Olcsó helyárakkal.)
d. u. 6: Hercegi páholy. (Hatodszor.)
este 9: Ripp van Winkle. (Harmadszor.)
Hétfő fél 9: Budai Nagy Antal. (Kós Károly nagyszerű történelmi drámája, Bánffy Miklós gróf rendezésében, új díszletekkel, új kosztümökkel. Borovszky, Beness, Czoppán, Csóka, Fülöp, Gróf, Jenei, Kós Dodó (mint vendég), Kovács, Lantos, Nagy, Simon m. v., Tompa, Tóth a főszerepekben. Premierbérlet 21. sz.)
Kedd fél 9: Budai Nagy Antal. (Rendes bérlet.)
Szerda fél 9: Budai Nagy Antal. (Harmadszor.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Kedd, február 23 (Oradea): Az eladott mennyiség.
Szerda, február 24 (Oradea): Vigözvegy.
Csütörtök, február 25 (Timisoara): Pirosrózsák.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A havasok királya. Luis Trenker, a világhírű siverszenyő szenzációs sportfilmje. Csodás tájfelvételek Tirol festői hegyeiről. Izgalmas siverszenyők, boxmérkőzés és más érdekes sportesemények. Műsor előtt a legújabb Fox világhírű.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Világvárosi pompás műsor román és magyar feliratokkal: I. Lengyel Menyhért vigjátéka: Antónia. Marcelle Chantal és Fernand Gravey. II. Léleknekül asszony. Loretta Young, Gary Grant. III. Híradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Kedden premier! Román-magyar feliratok. I. Pankratoff ezredes. II. Az egész világ dalol, nevet és szeret.

KÖZGAZDASÁG

Tizenhét transilvaniai iparvállalat kapott gépbehozatalra engedélyt

Legutóbb a beruházási bizottság a következő ardeali iparvállalatok számára adott ki gépbehozatali engedélyeket, üzembővítés céljaira:

Aradi villamosműnek 7,550.000 lej, Zernesti papírgyárnak 3,222.000 lej értékben, (Scaeni üveggyár 1,500.000 lej, Ufarom Cluj 165.000 lej, Timis vegyipari r. t. Timisoara 206.000 lej, Oxiqengyár Slanice 17.000 lej, Krausz Elza vegytisztító intézet Timisoara

172.000 lej, Vitrometan Medias 551.000 lej, Ed. Prohászka, Deta furnárszárító gépek 2,032.000 lej értékben. Bicsadi Faipari r. t. 100.000 lej, Czettel Faipari r. t. Arad 1,283.000 lej, Zománcédegygyár Medias 1,975.300 lej, M. Bozsák Timisoara 350.000 lej, Petrosani 3,379.000 lej, Astra vagongyár 1,824.300 lej, Henri Klinge, Sft. Gheorghie 140.000 lej, Herczeg Adam Timisoara 180.000 lej értékben.

Lezajlott az Ugir cluji kerületi közgyűlés

Vasárnap tartotta meg az Ugir cluji kerületi közgyűlést. **Diamant Izsó** vezérigazgató, elnöki megnyitójában rámutatott arra, a növekedő fontosságra, amelyet a gyárpar az ország gazdasági életében, mint nemzetvédelmi tényező, mint a legszámottevőbb adóalany, mint a munkanélküliség levezető szerve és ezzel kapcsolatban magasabb kulturális igények ébresztője, betölt.

A közgyűlés egyébként igen részletesen foglalkozott az aktuális gazdasági kérdésekkel. A vezetőséget ugyanazon összetételben választották meg.

Rövid üzleti hírek

E rovatunkban közöltük, hogy az **Agri-cola-Fonciera Biztosító Intézet**, bucuresti, Cal. Victoriei 11. számú ingatlanára díjtartalékainak biztosítására 7,500.000 lejt jegyeztetett elő a kincstár. A biztosító most arról értesít bennünket, hogy az előjegyzést nem a kincstár javára és nem a díjtartalékok garantálása végett, hanem az 1930.

évi biztosítási törvény értelmében, az intézet törvényes kötelezettségeinek biztosítéka gyanánt eszközölték. — **Stern Ljót és fia** aradi kendőgyár iránt már huzamosabb ideje érdeklődik egy belföldi csoport, amely külföldi — hír szerint cseh — tőke bevonásával megvásárolná a gyárat és azt kibővíti, új cikkek bevonásával vezetné tovább. A gyár tulajdonosai azonban a gyár eladása ellen foglaltak állást, így a tárgyalások most abban az irányban folynak, mennyiben lehetne a tervezett kibővítést a mai tulajdonosok irányítása mellett realizálni. A terv közeli megvalósítása mellett bizonyít hogy az érdeklődő csoport szakértő-megbízottja Aradra megérkezett. A közeledő szezonra a gyár eddigi cikkei mellett nyomott méterárut is gyártani fog. — **A pamutszövetgyárak** most küldötték szét nyári mintakollekcióikat. Általában véve, az árak reálisak és több cikknel árredukciót eszközöltek e gyárak. Sajnos, amennyiben a pamutfonalra és pamutszövetre tervezett új fogyasztási adó életbelép, az árak ismét emelkedni fognak. — **Moskovits Ipartelep** R. T. Oradea most publikálta mérlegét, amely 23 és félmillió lej saját tőkék mellett 1,268.572 lej tiszta nyereséget tüntet fel. A vállalat február 28-án tartja közgyűlését.

Ez már több a soknál!

Régi cső — rossz vétel — valószínűs merénylet az ember idegeire.

UI TUNGSRAM CSŐ

kell rádiójába és mindenki örömmel hallgatja.

Németország magyar-román közeledést akar létrehozni Csehszlovákiával szemben

Hogyan akarja Németország német folyóvá tenni a Dunát és hegemoniát szerezni a Duna völgyében

Mélyreható rezsimváltás készül Lengyelországban

A francia sajtó napok óta foglalkozik azzal a tevékenységgel, amelyet a német diplomácia kezdett meg a Duna-menti államoknak német orientáció felé való irányítása érdekében. Németország ezúttal nagyfontosságú lépéseket akar tenni régi céljának elérése érdekében, hogy a Duna medencében magának biztosítsa, a versenyző Olaszország és Franciaország között az irányítás hegemoniáját. Végső célja a német diplomácia munkájának, hogy a kisantantot részre bontsa. Csehszlovákiát el akarja szigetelni Németország Románia és Jugoszláviától. Az az évek óta óriási összegeket emésztő propaganda, amelyet Romániában és Jugoszláviában fejt ki a harmadik birodalom, már amugyis érezteti hatását a két ország közvéleményében. A német diplomáciának most az a célja, hogy megfelelő ellenszolgáltatást biztosítson Jugoszláviának és Romániának arra az esetre, ha szakítanak hagyományos külpolitikájukkal és valamelyes megegyezést hoznak létre német irányítás mellett a Duna medence többi államaival.

Román-magyar közeledésen dolgozik Németország

Mindeneknek előfeltétele az, hogy Románia és Magyarország között közeledés jöjjön létre. A német diplomácia minden erőfeszítése oda irányul, hogy ez a közeledés megtörténhessen. Megkönnyíti Németországnak ezen törekvéseit, hogy bizonyos magyar körök szívesen hajlanak erre a megoldásra. Hogy Magyarországon és Romániában jelentékeny visszhangot kelt ez a felfogás, annak bizonyítéka a bucaresti román lapok magatartása a budapesti sajtónak a kérdésben elfoglalt álláspontjával szemben.

Az Universul a Magyarország című budapesti lap legutóbbi vízcikkét ismerteti, melyben dr. Felei József egyetemi tanár a magyar külpolitika vonalvezetésével foglalkozott és felhívta a figyelmet arra, hogy

a kommunizmussal szemben Magyarországnak és Romániának azonos érdekei vannak.

A bolsevista veszély jobban fenyegeti Romániát, mely a kommunizmus elleni harcban a magyarságra és a székelysége számíthat. Az Universul „jól mérlegelt szavaknak” minősíti a Magyarság cikkét.

A Curentul ugyanakkor részletes jelentésben számol be a magyarországi hangulatról és megállapítja, hogy Bethlen István gróf politikájának érvényesülése a német orientációt erősíti Magyarországon.

Természetesen nem lehet még előre látni, hogy milyen mértékű lehet a jelenleg fennálló és tegnap még áthidalhatatlannak hitt ellentét mellett a Románia és Magyarország közötti közeledés. Amennyiben azonban ez a megegyezés létrejönne úgy Hitler valóban megvalósította a Drang nach Osten jelszavát. A Duna németfolyóvá változna át, amely a tervezett szövetségbe bekapcsolandó Ausztrián, Magyarországon, Jugoszlávián és Románián keresztül megnyitná az utat Németország számára a Fekete tengerhez. A jugoszláv és román polgári közvélemény szívesen fogadja ezt a megoldást. Antonescu belvárosi tanácskozásai során alighanem részletes megbeszélés tárgyát is képezte a német terv. Az a tény, hogy, hogy Csehszlovákia nem szűnik kihangsúlyozni szövetségbarátságát, nem sok örömet okoz a jobboldalra egyre inkább áttolódo hivataltos román politikának és Seba cseh követ visszahívásának kikényszerítése is arra mutat, hogy Csehszlovákia és Románia között az eddigi baráti megnyilatkozások közé disszonáns hangok vegyültek el.

Németországnak azonban nemcsak Jugoszlávia és Románia támogatására van szüksége, hanem arra is, hogy háborús konfliktus esetén Csehszlovákia izoláltsága is tökéletes legyen és Oroszország ne nyújthasson segítséget a veszélybe került köztársaságnak. Erre vállanak azok a lázas tárgyalások, amelyeket Németország

Lengyelországgal folytat a danzigi korridor miatti súlyos ellentétek likvidálására.

A jugoszláv és lengyel követek várták Antonescut

Ugyanakkor nem szabad véletlennek minősíteni azt sem, hogy Antonescut, aki tegnap este visszaérkezett és Titu államostól Badulescu külügyi államtitkárral együtt tette meg az utat a fővárosba, az állomáson a külügyminisztérium személyzetén kívül a jugoszláv és lengyel követek várták. A jugoszláv és lengyel követek az állomáshoz való kivonulását szimbolikus jelentőségűnek kell tekinteni. A külügyminiszter egyébként, miután elbeszélgetett a megjelentekkel, Tatarescu lakására sietett, ahol a Curentul értesülése szerint az azóta felmerült eseményeket vitatták meg.

Az eseményekhez kapcsolódik az a mélyreható változás, mely Lengyelország belpolitikai életében következett be. Erről az alábbi részletes tudósításunk számol be:

Új kormányképes párt bontott zászlót Lengyelországban

Varsó, február 22. Ismeretes, hogy a lengyel kormány az országban dúló anarchikus kormányzatokkal szemben olyan alakulat megszervezését kezdeményezte, amely a mérsékelt jobboldali erők bekapcsolásával széles kormányzati blokkot hozzon létre.

A blokk szervezését Koc Ádám ezredes végezte és sikerült is megalakítani az új, nemzeti arcvonalat, amelynek programját tegnap este a rádióban ismertette is.

Az új alakulat főcélja a nemzet létének biztosítása és életszínvonalának tökéletesítése.

Gazdasági téren elutasítja azokat az elméleteket, amelyek egyetlen társadalmi osztályt szolgálnak. A kommunizmus annyira idegen a lengyel néplélektől, hogy nincs mit keresnie Lengyelországban. A kommunista Lengyelország nem is lenne Lengyelország. A ma munkanélküli erőknek foglalkoztatást kell találniuk.

A nemzeti arcvonalt politikájának elve a magántulajdon és az egyéni kezdeményezés fenntartása. Az állam csupán a befolyásolás jogát tartja fenn magának a termelés harmónikus fejlesztésére és a nemzetvédelmi iparágak ellenőrzésénél.

Az államnak gondot kell fordítania a munkás- és paraszttömegekre, melyek az állam alapját képezik.

Az új párt programjai

„A következő reformok haladéktalan szükségességét hangoztatom — jelentette ki Koc: a paraszti birtokok növelését, anélkül, hogy a mezőgazdasági termelés ezáltal csökkenne, a mezőgazdasági termelés

szintjének emelését, az árucseréforgalom racionalizálását, a birtokok szétdarabolásának törvény útján történő megakadályozását, olcsó hitelek létesítését, komoly erőfeszítések tételét a közoktatás fejlesztésére, a városok fejlődésének előmozdítását a túlnépesedett falvak tehermentesítése érdekében.

Hangsúlyozza Koc ezredes, hogy a kisebbek jogait az állam érdekei által megengedett mértékben tiszteletben fogják tartani. Kezet nyújt mindenkinek, aki osztja a fenti elveket és minden személyi vagy párttörökvenés felül részt akar venni a közös erőfeszítésben, melynek célja, hogy egységes fegyverrel erősítse a nemzetet, a közös nemzeti célok elérésére.

Tömeges csatlakozások a nemzeti blokkhoz

Néhány órával a fenti nyilatkozat felolvasása után a nemzet blokk címére számos csatlakozó nyilatkozat érkezett. A mozgalomhoz csatlakozott a volt front-harcosok szövetsége, a tartalékos tisztek szövetsége, a cserkész-szövetség, stb. A nyilatkozat általában óriási benyomást keltett az egész országban, a lapok különkiadást szenteltek a nyilatkozatnak. A Kuryer Poranny hangoztatja, hogy Len-

Glasner főrabbi nagyszabású beszédében sürgette a cluji zsidó iskola-kérdés megoldását

A főrabbi megrázó erejű „zajin ádar“-beszéde

Cluj, február 22. (Az Uj Kelet tud.) Glasner Akiba cluji ortodox főrabbi vasárnap délután tartotta a Fasz-Chevrá zsufofóság megtelt templomában szokásos zain adar beszédét, a zsidóság elhunyt nagyjairól. A megindító hatású beszéd ez évben különös jelentőséget nyert azért, mert Glasner főrabbi annak körében a cluji zsidóság egyik legégetőbb problémájával, az iskolakérdéssel is foglalkozott és száznál is több szavakkal hívta fel a híveket arra, hogy támogassák őt a probléma megoldására irányuló munkásságában.

Mint emlékeztetés, ez év elején számos ortodox szülő volt kénytelen kivenni gyermekét a különböző cluji középiskolákból, mert megtagadták a zsidó tanulóktól a szombati irás alól való felmentést. Ezzel a ténnyel az iskolakérdés nemcsak Cluj, hanem a szülők értelemben vett Transzilvánia egész zsidóságának legégetőbb problémájává vált. Glasner főrabbi vasárnapi nagyszabású beszédét mintegy zászlóbontásnak tekinthetjük a cluji zsidó iskolakérdés megoldására.

A hesped keretében a főrabbi kiemelte az Oradeán elhunyt Hager vizsnici caddikot és a tragikus hirtelenséggel elköltözött Fuchs Benjamin oradeai főrabbit. A vizsnici caddik egész életén át a szeretetet és a békét hirdette, Fuchs főrabbi pedig a lelkek egyesítésének és intézmények életrehozásának volt az uttorja. Megindító szavakkal emlékezett meg azután az arab terror idején Erec Jisz ael földjén elesett testvéreinkről. Hősök és mártírok ezek, akiknek vére a szent zsidó ügy szolgálatában hullott. Az egész zsidó nép halottai ők. Hisz szük, hogy vérük nem hullott hiába, mert a zsidó igazságnak végül is győzedelmeskednie kell és szent országunk Isten segítségével fel fog épülni.

Glasner főrabbi ezután mélyenszántó fejtetésként kezdett arról a viszonyról, amely egyrészt a zsidó nép és Isten, másrészt Izrael vezetői és a zsidó nép között áll fenn. Az Istennel szemben való kötelesség teljesítése mindama vallás, tehát erkölcsi és etikai parancsok betartásában áll, amelyeket

A kácsi vonal modern!

Székrekedés és emésztési zavar kellemetlenégeket okoz és kóvéri. „Leopills”, a kizárólag növényi anyagokból készült hashajtó, rendszeres székletet okoz és rendet teremt az ember szervezetében.

Dobozok 30.— és 80.— leért minden gyógyszerárban és drogeriában kaphatók.

LEOPILLS

gyelország nemzeti ujjaszületése forradalom nélkül fog lezajlani. A Nasz Przeglad zsidó napilap szerint Koc programja igyekszik biztosítani a munka jogát mindenki számára és meg akarja oldani a jelen pillanatban alapvető fontosságú munkanélküli kérdést.

Antiszemita-e az új kormánypart?

A varsói zsidó lap megállapításával szemben az ITA tudni véli, hogy az alakulat kifejezetten antiszemita. Az arcvonal teoretikusa Miedzinski ezredes, a Sejmben kijelentette, hogy a zsidók Lengyelországban nem vendégek, hanem ide menekült elemek, akikről a legrövidebben meg kell szabadulni.

Mint a fenti lapvéleményből is látszik, egyelőre korai volna végső következtetéseket levonni Koc Ádám nemzeti arcvonaláról. Kétségtelen, hogy Lengyelország mélyreható rezsimváltás előtt áll és ez a fordulat a három és félmilliónyi lengyel zsidóság szempontjából élet és halál kérdése lehet.

Isten Mózes utján a zsidóknak meghagyott. A vezetőik és a nép között kölcsönösségi viszony áll fenn. A vezetőnek legfőbb kötelessége, hogy ismerje el maga fölött Isten hatalmát, akinek felelőséggel és szamáddal tartozik minden tettéért. A nép igazi vezetői előtt szentek az isteni és általános emberi örvények, az etikai és erkölcsi parancsai. Az a nép azonban, amelynek olyan vezető van, aki nem ismer Istent, aki beképzelt magának, hogy ő a hatalom, a jog és a törvény legfőbb forrása, pusztulásra van ítélve. Legyen ez a nép még oly erős is, legyen még oly félelmetes a fogvicsorgatása, kardcsörtése és fegyverkezési zaja, hogy a világ megremeg belé, az ilyen népek a sorsa a gondviselés könyvében meg van pecsételve. Ezért kellett elpusztulnia Amalek népének és ezért pusztult el a zsidó nép sok más ellensége, mert nem ismerek Istent maguk fölött.

A zsidó nép vezetőinek az Isten és a nép szolgálatában kell állítaniok minden erejüket. A nép kötelessége viszont, hogy az ilyen vezetőket kövesse és az általuk kijelölt uton haladjon. A vezér jutalma nem pénzbeli honorárium, hanem az az odaadás, kötelesség teljesítés és áldozatkészség, amellyel a nép az ő tanításait és utmutatásait követi. Glasner főrabbi ezután rámutatott arra, hogy nagy erőfeszítések és kitartó munka után a cluji és az egész ardeali zsidóság támogatása mellett sikerült a vezetés alatt álló jesivát tető alá hozni és pészach felülnepén fel fogják avatni az épület mellett lévő beth hamidra. Kulturprogramjának a részét befejezve, új feladatot tűz most maga elé: a cluji zsidó iskolakérdés megoldását és kéri a híveket, hogy ehhez a nagy műhöz nyújtsanak neki segítségüket. Nagy áldozatokat követelő feladat ez, de kötelességünk, hogy megpróbáljunk vele, mert a feltörekvő generáció boldogulásáról és zsidó szellembe való neveléséről van szó.

A nagyszabású beszéd közben Weisz főrabbi a kórossal énekelte a gyászdal és a közönség hagyományos szokás szerint az elhunytak emlékére néhány percet a földre állt.

SPORT

Felemelő atmoszférában, jubiláris közgyűlés keretében ünnepelte az aradi Hakoah 15. éves fenállását

Arad, február 22. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt, a Zsidó Nemzeti Szövetség nagyteremben tartotta 15-ik jubiláris közgyűlését az aradi Hakoah. A zsufolásig megtelt terem mindvégig felemelő atmoszférát töltött be, a szónokok mindegyike — akik az aradi zsidó társadalom minden rétegét képviselték — kihangsúlyozta, hogy a Hakoah rendkívül fontos hivatást tölt be a zsidó jövő építésének munkájában, mindannyian kihangsúlyozták azonban azt is, hogy a Hakoah mai fejlettségét elnökének, Salamon Ignác dr-nak köszönheti, aki az évek során át lankadatlan lelkesedéssel állott a Hakoah élén és tette a zsidó sportegyesületet Arad zsidó társadalmának egyik legfontosabb tényezőjévé.

A jubiláris közgyűlést délelőtt 11 órakor nyitotta meg Salamon dr elnök előbb román, majd magyar nyelven. Közel egyórás beszédben göngyölt fel a Hakoah múltját és jövő célkitűzéseit. Megemlékezik az egyesület kiemelt teljesítményét elért sportolójáról, akiknek jubiláris emléktáblákat nyújt át. Emléktáblákat kaptak: Lengyel László, Grieshaber Dezső, Deutsch Mihály, Engel Márton, Kohn Boriska, Hoffmann Henrik, Davidovits Sidor, Török Gusztáv és Lövi Jenő.

A hatalmas óvációtól kísért aktust a szakosztály vezetők jelentése követte. Bildhauer Alfréd a sakk, Weinberger István a vívó, Emmer Sándor aszaltalitenisz, Grieshaber Dezső a futball, Lövi Jenő a torna és végül Jávör Béla az uszókaszakosztály jelentését terjeszti elő. A felolvasott és részben előadott jelentésekből kiderül, hogy a Hakoah igen gazdag évet hagyott maga mögött.

Lengyel László a pénztári jelentést terjeszti elő. Derűtség közben jelenti be, hogy az egyesület „legsomorubb szakosztálya” — aktívan zárta az évet. Steiner Harry az ellenőrzőbizottság részéről jelenti, hogy az ügykezelés a legnagyobb rendben történt.

Az üdvözlőbeszédet sorát Lakatos Aladár, az aradi neológ hitközség elnöke nyitja meg, aki zsidó szeretettől átfűtött lelkes beszédében méltatja a Hakoah érdemeit és kívánja a jövőre is eredményes működését.

Kalmár József, mint a Hakoah első elnöke mond meleg szavakban üdvözlőbeszédet és emlékezik meg az egyesület első vezetőségének tagjairól.

Weisz Ignác (Cluj) a Romj. Makkabi Szövetség nevében mond ünnepi köszöntőt. Emlékeztet a programra, amellyel tarsolyában annak idején a többek között a Hakoah is elindult utjára. Ezen program értelmében gondot kell fordítani a zsidó sportolók zsidó szellemi nevelésére is, akiknek mindenhol ott kell lenniük, ahol a zsidó jövő érdekében tenni kell. A zsidó sportolónak az eredményességre való törekvésén túl tudnia kell, mi célt szolgál a zsidó ifjúság regenerálási mozgalma, részt kell vennie a zsidó országepítési alapok, Keren Kajemeth, Kfar Hamakkabi gyűjtésében. Annak a reményének ad kifejezést, hogy amennyiben az egyesület irányításán van javítani való, azt a jövő vezetőség, Salamon dr elnökkel az élen maradék nélkül meg fogja valósítani, hogy mint a Makkabi sport centruma utat mutasson a többi zsidó sportegyesületeknek is.

Gara Armin dr, a Zsidó Nemzeti Szövetség aradi helyi csoportjának elnöke, mély értelmű beszédében elemzi a zsidó sport fontosságát. Részletesen mutat rá, miért fontos a zsidó sport, amelynek katonái azonban nem agresszív, de defenzív képességekkel kell bírniuk. Kijelenti, hogy a transzilvániai cionista szervezettel az utóbbi időkben komolyan foglalkoztatja a zsidó ifjúságnak a sport útján való tömörítése, amely probléma a legközelebbi országrészi konferencián, amely valószínűleg Aradon lesz, fontos pontot fog képezni.

Majorovitz Emilné a Zsidó Nőegylet üdvözlőt tolmácsolja. Végül dr Köves Lászlóné a Wizo aradi helyi csoportja nevében mond üdvözlő beszédet, további eredményes munkát kívánva a jubiláló zsidó sportegyesületnek.

kát kívánva a jubiláló zsidó sportegyesületnek.

Az üdvözlések után Salamon dr elnök felolvassa a beérkezett üdvözlő leveleket és táviratokat. Majd meleg szavakban emlékezik meg az ország első sportemberéről, a sportok legfőbb patronusáról, Ofelsége Károly királyról és üdvözlőtávirat küldését indítványozza. A jelenlevők felállva percekig éljenezik az uralkodót.

Végül Kalmár József felolvassa az új ve-

A Venus megszégyenítő vereséget mért a Ripensirára

Cluj, február 22. (Az Uj Kelet tud.) Egy hét választ el a Nemzeti Bajnokság tavaszi fordulójának kezdetétől, érthető tehát, hogy a csapatok igyekeznek a hátralevő időt barátságos mérkőzések révén kihasználni. A vasárnap sportján jórészt az összes A) ligás egyesületek szerepeltek, közöttük a Ripensia is, amely Bucurestiben a Venus csapatával játszott barátságos mérkőzést. A barátságos játék kínos meglepetést okozó eredménnyel végződött, amennyiben a fővárosi együttes 9:2 arányban megszégyenítő vereséget mért a többszörös bajnokságot Ripensirára.

A belföldi labdarugómérkőzések eredményei a következők:

Venus—Ripensia 9:2 (2:1)

Bucuresti, február 22. Közel négyezer néző előtt játszották a tavaszi labdarugószézon első barátságos mérkőzését, amely a Venus hatalmas győzelmét hozta. A Ripensia a második félidőben teljesen összeroppant. A gólok at Enea (4), Humis (2), Gruin, Petea és Gavrilescu, illetve Bindea (2) lőtték.

Bucuresti. Juventus—Adesgo 10:1 (4:0). Arad. AMEFA—CAMT 3:1 (1:1). Góllövők: Léb, Dvorzsák, Hajdu öngól, illetve Perszám. Slavia—Astra 1:0 (0:0), CAA—Fortuna 4:0 (2:0), Inteligerea—Transilvania 4:3 (0:3).

Timisoara. Chinezul—UDR 3:0 (2:0). Góllövők: Losonczy (2) és Klimek, Dura—Politechnica 1:0 (1:0), CFR—Vulturii 4:1 (1:0), Staruinja—Kadima 5:3 (5:0).

Oradea. Crisana—Gloria 4:3 (1:1). Góllövők: Malica (2), Pfeiffer (2), illetve Rohan (2) és Fritz.

Cluj. Universitatea—CAC 10:3 (7:2). Góllövők: Ploesteanu (4), Paunescu (2), Benko (2), Draga (2), illetve Székely (2) és Harang. Victoria—CMSC 9:0 (4:0). Góllövők: Felecan II (4), Cocuban, Pop, Szántay, Capusan és Cornea. Victoria B—Echo 6:3 (2:3).

zetőség névsorát, amelyet a közgyűlés egyhangulag fogad el. Eszerint az egyesület elnöke továbbra is Salamon Ignác dr maradt, ügyvezető elnök Auerbach Béla, főtáskár Gerő Sándor, sportigazgató Stern Imre mérnök, pénztáros Gieszhaber Dezső. Az egyes szakosztályok élére a következőket választották meg: torna Lövi Jenő, turisztika Weisz János, uszás Gerő Sándor és Braun László, sakk Bildhauer Alfréd, vívás Weinberger István, futball Engel Márton és Messer Sándor. Az aszaltaliteniszszakosztályt az egyesület megszüntette. Ezenkívül népes választmányt választottak. A teljes vezetőség névsorát azonban egyik közeli számunkban közöljük.

Az új vezetőség nevében Auerbach Béla ügyvezető elnök mond köszönetet és igéri, hogy a Hakoah, ha lehet még fokozottabb munkával fogja hivatását szolgálni. Végül bejelenti, hogy a 15. éves jubileum alkalmából a Hakoah aranykönyvet fektet fel, majd a jubiláris közgyűlés a Hatikvah hangjai mellett, lelkes hangulatban ér véget.

Jimbolia. Progresul—Bohn 4:2 (3:0). Resija. USA—UDR II 2:2 (1:1). Ploesti. FC Rapid—Tricolor 6:0 (2:0). Brasov. Az országos sugró bajnokságokat vasárnap bonyolították le Bolnokon. Első lett Clompe (KSV Brasov) 317 ponttal, 46,49%, 54 méteres ugrásával. Versenyen kívül 56 métert ugrott, ami új országos rekord. Második Dressmandt (ACFR), harmadik Ciocan (Praхова).

Külföldi eredmények

A PHOBUS RAVERT A FERENCVÁROSRA

Budapest, február 22. A vasárnapi bajnoki mérkőzések meglepetése a Phobus győzelme a Ferencváros felett. Phobus—Ferencváros 3:2 (0:2), Ujpest—Kispest 4:2 (3:2), Hungária—Budafok 3:2 (3:1), Bocska—Haladás 3:1 (2:1), Budai—Nemzeti 3:3 (2:2), Szeged—III. kerület 3:0 (0:0).

Bécs. Austria—Floridsdorf 2:0 (2:0), Admira—FC Wien 5:1 (1:1), Vienna—Rapid 4:2 (2:1), Wacker—WSC 1:0 (0:0), Liebertas—Postsport 1:1 (1:1), Fav. AC—Hakoah 1:0 (0:0).

Prágában a cseh válogatott 5:3 (3:1) arányban győzött Svájc válogatottja ellen. Európa Kupa mérkőzés.

Brüsszelben a Belgium válogatott labdarugócsapata 3:1 (1:1) arányban legyőzte Franciaország válogatottját.

London. A jégkorci középdöntő mérkőzések eredményei: Lengyelország—Magyarország 4:0, Németország—Franciaország 5:0, Kanada—Csehszlovákia 3:0, Anglia—Svájc 3:0.

Newyork, február 22. Az 500 yardos síkfutásban O'Brien 57,6 mp alatt új világrekordot állított fel.

Dijon. Luxemburg—Franciaország B) válogatott 1:0 (1:0). Labdarugómérkőzés.

Eltették Meisl Hugót

A zsidó hitközség által adományozott díszsír helyre temették a világhírű sportemléket

Bécs, február 22. Óiási részvét mellett temették el vasárnap délelőtt a tragikus hirtelenséggel elhunyt Meisl Hugót. A világhírű sportvezért, mint ahogy derék, jó zsidó volt, a bécsi zsidó hitközség által adományozott díszsír helyre helyezték örök nyugalomra. A temetésen mintegy huszezer ember vett részt.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszari közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jeligés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Guteingeführter Kaufmann der Textil, Manufactur, und Confectionswaren-Branchen, sowie Buchhalter und deutscher Korrespondenz mit gute Referenzen und Geschäftspraxis, sucht entsprechenden Posten, eventuell Vertretung. Zuschriften unter „Gewissenshaft“ an die Adm. des Blattes.

Szabászónó (munkakönyvvél) felvétetik a Modell-házban. (volt Venus), Cluj, Str. Memorandului 3—5.

Házvezetőnél állást keres jörfőző zsidó nő. Ritualis háztartásban. Cim Guttmann Hermanné Str. Baritiu 12. sz. Hátul az emeleten.

Vilma fűzőszalon, Déri szőrmelület fellett, str. Memorandului 3. Óriási választék anyagokban, kész fűzőkben melltartók, gyógyfűzők stb. Olcsó árak, bécsi modellek.

Gyönyörű, belvárosi komfortos villaház, 4 szobás, azonnal beköltözhető; olcsón eladó. Megbizva Roma ingatlanforgalmiroda Str. Memorandului 9.

Hölgyek figyelmébe! Princesz fűzők bárm alkalomra legprecízebben a legújabb szisztem szerint Sonderling-szalónban készül. Reg. Ferdinand 3.

Kettő darab belföldi perzsa szőnyeg 120x150 nagyságban eladó. Érdeklődni Decebal 13. jobbra utolsó ajtó.

Egy szép nagy תורה ספר iránt érdeklődők, felvilágosítást Klein Sámuel főrabbi úrnál Alesd, jud. Bihor.

ספר תורה מהודרה מיוחדת תחת יד הגאון אב"ד דקק אלעזר י"א הירוצה להשיגה יפה אל האדרסטע.

Két szoba komfortos, modern I. emelet lakás azonnalra kiadó. P. Mihai Viteazul 37. (Rosenzweig-ház.)

50.000 lej garancia mellett évvállalja megfelelő kisebb üzlet önálló vezetését, szombat megtartásával, esetleg inkasszánszt alkalmazást. „Volt könyvelő.”

Speciális kézi blondelkeretek és bármilyen képeretkülönlegesség olcsón, 10 évi jótállással készülnek: „Pax” Cluj, Cal. Victoriei 6.

Kilencéves fiam mellé korrepetitornak energikus izr. urilányt keresek teljes ellátás és 500 lej havi fizetéssel, ki délelőttként a főzésnél is felügyel. Ajánlatokat: „Csak látagnak tekintem” jellegre a kiadóba.

2 szobás, komfortos lakást lehetőleg keres házban azonnalra keresek. Cim a kiadóban.

Palesztinai Tzoor-Salom városi telkemből eladók egy új parcellát. Cim: Gonda Vilmos Oradea, Str. Vlahuța 36.

Habsburg-összeomlás

Bruno Brohm megrázó történelmi regényei, „Igy kezdődött — Apis és Este” 408 lap, 172 lej, „A kétféls sas lebuli” 436 lap, 172 lej

LEPAGE-nál, CLUJ

Postán utánvétellel. — Kérje az új könyvsorozatok teljes jegyzékét!

HAR ZION HAR CARMEL

Egyedüli hajójárat, mely palesztinai lobogóalatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constanjából Haifába:

Har Carmel	február 25	Har Clon	március 18
Har Clon	március 4	Har Carmel	március 25
Har Carmel	március 11	Har Clon	május 1

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

transzilvániai és banati vezérképviselőnél.

Teherszállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigénység szolgál felvilágosítással. Casuta Postala 65. Tel. 174. Táviratcim: Bercola

Lehetőleg közreműködő társak

keres fálmillió lejjel nagy vevőkörrel rendelkező, biztos, nyugodt megélhetést nyújtó tímisoarai kereskedelmi nagyvállalat. Jelenleg 10.000 lej jövedelem, valamint tőke biztosítva. Levelek „Nagyvállalat” alatt a kiadóba kéretnek.

(32)

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

XXIX. FEJEZET

KÜLÖNÖS MESÉK ÉS ÉNEKEK

Füvezetékkel Egba-ba. Egy népmese. A benszüllött kereskedő. Benszüllött prédikáló. Abeokuta Al'ake-ja. „Stop yer ticklin', Jock“. Lagosban.

Végül is két fiatalembert szereztem, aki Egba tartomány határáig elvezet. Kplove és Yashiadi volt a nevük. Mind a kettő féltímádó fiu volt és szabad akarattukból nőtlének. Szabad vadászéletet választottak a házasság helyett. Ez mindkettőt tabu-vá tette, de a benszüllött törvények értelmében mégsem követtem el bűnt azzal, hogy társaságukban utaztam. Elénk két fiu volt, kisi fiuk módjára is viselkedtek, tréfálkoztak, hancuroztak, ugráltak, mint fiatal állatok. Mind a kettő tanult asszagj harcra volt és társaságukban teljes biztonságban éreztem magam.

Nem beszéltem sokat ezekkel a fiukkal, mert nem akartam elmondani nekik, hogy hova megyek. Gyalogolnom kellett az egész uton, pedig a gyaloglás nehezemre esett, mert csak nemrég épültem fel egy súlyos malária-lázból.

Egy éjszaka, mikor mindnyájan az indákon fektüdtünk és úgy pihentünk, az egyik fiu elmesélte egy vadászélményét. Hogy mire vadászott, azt nem vettem ki, de a mese ameyelt mondott, inkább népmesének hangzott, mint valóságnak. Ugy mesélte el, hogy az állatok mondják el a történetet.

Az oroszlán és a leopárd

Egy napon, amikor az oroszlán éppen ott hagyta feleségét (ismé itek az oroszlánok azt a természetét, hogy milyen szegénylős pázrás után), lefutott a vízhez. Elkésve érkezett oda. Már akkor a vizgödör körül összegyűltek a gazella asszonyok, az elefánt minden csemetéjével, a kecses, csinos zebra és minden más népséggel együtt még a zsráf is.

A zsráf megjelenése a jelenlevők között nagy feltűnést keltett, miután ezen a vidéken nagyon ritkán látható, de messzi utról éppen egy kirándulásról ment haza és utközben annyira elfogta a szomjuság, hogy nem tudta bevárni hazaérkezését. Mindenki tréfálkozni kezdett hosszú nyaka fölött, de a zsráf jókedvűen fogadta az üdvözlést.

Akkor egy ugrással hirtelen ott termett az oroszlán. Ugy akart a vizgödörhöz érni, hogy senki észre ne vegye, de ez nem sikerült neki.

Mindnyájan ismeritek a majmot. Ugy bizony, a majom elsőnek vette észre az oroszlánt és szokása szerint csipkedni kezdte, hogy későn érkezett. Azt mondta:

— Nagyon fura, hogy már a királyunk is várta alattvalót.

A gazella kérdezte:

— Ó, királyunk, melyik asszonyoddal töltött az éjszakát? Nagyon szeretheted őt, mert hiszen elaludtál mellette.

Az oroszlán már megszokta ezeket a tréfákat, semmit sem felelt, csak csendesen ivott. Annyira szemérmes és szegénykező volt, hogy inkább sírni, mint nevetni szeretett volna.

Az elefánt, amely sohasem fél az oroszlántól, ugyancsak gunyolni kezdte az állatok királyát. Mert az elefánt sehogy sem tudta megérteni, hogy az állatvilág miért tartja királyának a szegénylős, gyáva, nocsá-hász teremtést csak azért, mert jó megjelenése van. Nem tudta megérteni, hogy nem őt tették helyébe: a nagy elefántot, a nemes, állhatatos, megbízható, hosszú életű lényt! Mennyivel jobban illenék ő erre a méltóságra. Az elefánt mindig lovagiasan viselkedett az oroszlánnal szemben, de azért, ha csak alkalom nyílott rá, megcsipdoste és most is így szólott hozzá:

— Nos, gyere csak közelebb, d'ágám és miért nem valod meg, kedvesem, hűséges alattvalóidnak, hogy barátaidat, a leopárdot és családját látogattad meg.

Az állatok mind felkacagtak, mert tudták, hogy az oroszlán ki nem állhatja a leopárdot, amely nem engedelmeskedik neki és gyakran

bele-beleharap, ha az oroszlán beszél hozzá. Az oroszlán dühös lett ettől a megjegyzéstől és megrázta nagy fejét. A többiek tisztában voltak vele, hogy itt verekedés készül. Persze, ha az oroszlánban lett volna annyi merészség, szemtelenségéért jót harapott volna az elefántba. De, mint ezt mindnyájan tudjuk, az elefánt közszeretnek örvend és az oroszlán sohasem támadja meg az elefántot vagy bármelyik más vadat, ha egyedül kell támadnia.

Az oroszlán tehát megelégedett azzal a megjegyzéssel, hogyha valakinek nagy teste van, az nem jelenti egyúttal, hogy az agyvele is nagy. És ami a jó megjelenést illeti, akadnak olyanok, akiknek ez a „jó megjelenés“ csak saját csunyaságukat juttatja eszükbe.

A zsráf gunyos nevetéssel fogadta az oroszlán bölcsességét, de ez nem zavarta meg egy csöppet sem az oroszlánt, mert mindig csufondáros érzést keltett benne, ha a zsráfnak hosszú nyakát látta.

Azután a zsráf arra kérte az oroszlánt, hogy kísérje el, mert el kell mennie. Az elefánt megjegyezte, hogy szívesen elkísérte volna a zsráfot, ha nem szölt volna előbb a Királynak. Az oroszlánnak nem maradt más választása, mint hogy elkísérje a zsráfot, akármennyire kellemetlen is volt ez neki, de az állatnepség szokása az, hogy sohasem utasítja vissza egy nőstény kérését. Így hát mind a ketten elindultak.

Alighogy elmentek, az állatok rettenetes ordítást hallottak és mind abba az irányba tódult, hogy megtudja, mi történt. Egy helyre érkeztek, ahol az oroszlán és leopárd nagy gabajodásban volt, míg a zsráf a földön fekvő oroszlánt. Mindnyájan tudták, hogy a leopárd meg akarja ölni az oroszlánt.

Az elefánt odarohant, szétválasztotta a verekedőket és megkérdezte, hogy mi történt, hogy így hajbakaptak.

A leopárd, amely nem fél egyetlen állattól sem, azzal tisztában volt, hogy nem küzdhet meg az elefánttal. Beszélni kezdett hát. Azt mondta:

— Jól tudod, Elefánt, hogy sohasem avatkozom más állatok dolgaiba és rosszul érzem magam, ha szóba kell állnom a csábító oroszlánnal. Erre jártam és azt kellett látnom, hogy akarja megejteni az oroszlán Madame Zsráfot és mint a gyengék védője, a zsráf segítségére siettem. Számonkértem az oroszlántól, hogy mit csinált, amikor ideértél.

Remek egy történet volt ez és az oroszlán csak ennyit mondott rá:

Hazugság! Egyszerűen összefogtak ellenem és ez a nőstényördög, ez a zsráf, ordítani kezdett anélkül, hogy bármi is történt volna vele. Feleségem után érdeklődött, mire én megtiltottam neki, hogy erről a tárgyról beszéljen, amelyhez semmi köze sincs. Akkor aztán ordítani kezdett. Megfordultam és megpillantottam ezt az éjszakai csavargót, aki minden gazságát a sötétben...

Ebben a pillanatban a leopárd nekiugrott az oroszlánnak, de az elefánt toroklag ragadta, a földhöz vágta és figyelmeztette, hogy udvariasság mások beszédjébe közbevágnia. Az elefánt megkérdezte:

— Közbevágtott-e valaki a te szavadba, amíg elmondtad mondókádat?

A leopárd a talpát nyalogatva elhallgatott és nyugodtan hallgatta, hogy folytatja az oroszlán:

— Ez a fickó nekem támadt és a vállamba harapott. Éppen ezen vitakoztunk, amikor ideértél.

A leopárd megjegyezte, mindenképp tudja, hogy csinos jószágok mindig csinos mesékkel kedveskednek és arra kérte a társaságot, bízzák rá csak, hogy ügyét az oroszlánnal tisztázza. Nagyon jól tudja, hogyan kell az ilyen pimasszol elbánni.

Már úgy látszott, hogy teljesítik a leopárd

kérését, amikor valahonnan a fákról hirtelen megszólalt egy valaki. A kigyó volt, aki ezt mondta:

— Ösej dök népe, a leopárd nyelve csaváros és egyenesre kell igazítani. Minden, amit mondott, hazugság, minden szava sötét, gonosz hazugság.

A leopárd el akart iramodni, de az elefánt újra elkapta és úgy a földhöz lapította, hogy kegyelemért ordított. Mire az elefánt figyelmeztette, hogy meg ne kísérelje újból a menekülést.

A kigyó folytatta:

— Láttam az egész esetet. A leopárd találkozott Madame Zsráffal, meg akarta enni, de a zsráf annyira rimázkodott neki, hogy a leopárd végre is alkut kötött vele. Azt mondta a leopárd a zsráfnak, hogy ha visszamegy az itatóhoz és magával csalja ide a gazellát, hogy a leopárd megehesse, akkor a zsráf bántatlanul folytathatja az utját hazafelé. A zsráf megígérte és azt mondta, hogy ha megérkeznek, figyelmeztetül nagyot fog kiáltani.

— Amikor a zsráf már messze járt, a leopárd jókedvűen a földre hemperedett és hangos beszédre fakadt. Azt mondta, hogy elbb megeszi kedvenc csemegéjét, a gazellát, aztán majd a zsráfra veti magát és megeszi őt is, hogy megjutalmazza fáradozását. Gyönyörtelín meg ezt is hozzátette: „Milyen remek egy étel!“

— De mikor a zsráf az oroszlánnal érkezett vissza, azt mondta a leopárdnak, hogy az oroszlán megakadályozta abban, hogy ígéretét beváltsa és szerelmi ajánlatot tett neki. Ekkor támadt a leopárd az oroszlánnak, beléje, harapott... Akkor érkezél te ide!

Az elefánt így szólott:

— Most hát mindnyájan tudjátok, hogy Királyotok igazat mondott és hogy a leopárd összeesküvést szított ellene, az a leopárd, aki azt mondja magáról, hogy ő bátor; de én inkább nevezem őt gyávának, mert nem gyáva-e, aki ilyen módon „bátó“? Mi történnék hát vele?

A gazella kivételével mindenki így kiáltott fel:

— Nyomjátok agyon!

A gazella ajánlotta egyedül, hogy tapcsák jól meg, hogy az ördögöt kiűzzék belőle.

Volt, aki azt ajánlotta, hogy amiért a zsráf a Királyt ilyen zavarba hozta, öljék meg őt is. A zsráf erre annyira rimázkodni kezdett az oroszlánnak, hogy mentse meg őt, hogy a kedves és lágy szívű oroszlán arra kérte a többi állatot, hagyják a zsráfot utjára menni családjához.

De mindenki azt mondta az oroszlánnak, hogy ostobaság valakit életben hagyni, aki olyan szegényletes módon hazudott neki. Így a leopárdot és a zsráfot megölték, az oroszlán pedig hazament családjához és elmondta a történetet:

A zsráf, mielőtt meghalt, még azt jajgatta, hogy félelemből követte el azt, amit tett. Mire az elefánt így felelt:

— Félelem vagy nem félelem, nem mentheted a hazugságot.

Ez csak egy népmese volt és nem írom a fiu érdeméül, hogy elmondta nekünk, mert mi is mesélhetünk volna legalább is ilyen vagy hasonló meséket. De amíg hallgattuk, mulott az idő és ezzel is rövidebb lett utunk.

Semmi különös nem történt a harmincnapos ut alatt. A két fiatal legény Abeokuta (Kő alatt levő) tartomány Oro nevű helységében vált el tőlem. Az országot yoruba nyelven nevezik Abeokutának.

Egyenesen egy helybeli benszüllött kereskedő raktárháza felé mentem. A kereskedő nagyon tudatlan ember volt, de egy keveset beszélt angolul. Csak nehezen hitte el, hogy onnan és attól a néptől jöttem ide, amelyről beszéltem neki.

Egy Davis nevű másik benszüllött vezetőmet engem. Legalább is angolul Davisnak nevezte magát. Később megtudtam, hogy valamelyik templom benszüllött prédikátora volt és állását azért hagyta el, hogy Egba királyának magánitkára lehessen. A király címe: Abeokuta Al'ake-ja volt.

Nem beszéltem egészen rosszul angolul, csak kiejtésem ütött el azoknak a benszüllött

Hülesnél, Influenzánál
Láznál

TESTA
CSILLAPÍT AZONNAL

FIGYELJEN ATABLETTÁT
RAPHATÓ MINBENUTI

löttelnek angol beszédétől, akik itt étek és angolul tudtak. A nép nyelve a yoruba volt. A benszüllött prédikátor, Davis, nagyon kedves volt hozzám. Mindenekelőtt ruhát adott nekem.

Kiültünk háza verandájára, elmondta neki részletesen történetemet és megmondta, hogy amit tudok, mindazt Skóciában tanultam.

Természetesen hitetlenül hallgatta történetemet, amely mégis nagyon érdekelte. Ő is volt Skóciában, rövid ideig Edinburghban is. Megemlítette, hogy hallotta Harry Laudert énekelni. Mire elmondtam neki, hogy én is hallottam ugyanezt az énekest és hogy bebizonyítsam, hogy igazat mondtam, rákezdtem a „Stop yer ticklin', Jock“ daira.

Davist ez nagyon mulattatta és különösen mikor a t-eket görgettem, nevetett szívből. Annyira megtetszettem neki, hogy be akart mutatni az Al'ake-nek, hogy neki is elnekeljem ezt a dalt.

Megígérttem, hogy a nemes személyiség elé járulok. Szélesen elomló kaftánban és aba-ban jött az Al'ake, a legfinomabb selymekbe öltözve, egy csillámokkal teli koronaszzerű valamivel a fején. Gyermekeknek tünt fel. Az Al'ake-nek rekedtes, mély hangja volt és mielőtt a verandára érkezett, ahol várakoztunk, dörmögése már odahallatszott. Egy kis fiu követte és néhány benszüllött szolgál, aki folyton legyezgette. Terbélyes faszékben ültem, mellettem Davis állott és egy másik benszüllött nigeriai, aki David Taylornak hívta magát. Honna szedte ezt a nevet, nem tudom. Azt hiszem, hogy egy tehető kruman volt, a krumanok tetovált törzsi jele nélkül. A krumanok rendszerint a rájuk ragadt első nevet viselik örökké és így valahogy lett ő is David Taylor. Nincsen saját nyelvük és Taylor is, mint a többi beérkezett kruman Lagosban, az ország nyelvét beszélté.

Taylor székem egyik oldalán állt. Az Al'ake velem szemben ült és karját egy kis mezitelen fiu nyaka köré fonta. A fiucska színe jó barna volt. Az Al'ake nem fekete, de Davis és barátja, Taylor, nagyon nagyon fekete volt.

Egy palack pezsgőt hoztak be, az italt az Al'ake egy széles rézedénybe töltöttem, egyet ő maga kortyintott belőle, egy kortyot a kis barna fiunak adott és nekem is adott egy kortyot. A többi egy hájtásra ő maga nyelte le. A kisfiu aztán elvette az edényt és legjobb tudása szerint kinyalta. Mikor Davis rólam beszélt, az Al'ake nevetett, mert ő is volt Edingburghban, de egy szót sem tudott angolul. De azért annyira vitte, hogy értékeljen egy skót dalt és megkértek engem, hogy énekeljem el a „Stop yer ticklin', Jock“-ot, de ne hagyjak ki egy nevetést se belőle. Elénekeltem, hogy jól-e vagy rosszul, nem tudom, de minden baj nélkül és az Al'ake és a többiek tüvöltöttek a mulatságtól.

Akkor azután a királyi udvartartás minden egyes tagját: szolgálkat, a követőket, a gyermekeket és az asszonyokat, mind összehívták a verandára és engem megkértek, hogy énekeljem el újra a dalt. Azt hiszem, hogy a mód amellyel én nevettem a dalban, mindnyájunknak nagyon tetszett. Óriási sikeres is volt.

De pénzem egy garas se volt. Csak Davis jóvoltából válthattam jegyet a Lagosba menő állami vonatra.

Lagosban életben semmi különös sem történt. Úgy kellett összekölnöm a pénzt, hogy kijuthassak az országból.

Akkor azután a királyi udvartartás minden egyes tagját: szolgálkat, a követőket, a gyermekeket és az asszonyokat, mind összehívták a verandára és engem megkértek, hogy énekeljem el újra a dalt. Azt hiszem, hogy a mód amellyel én nevettem a dalban, mindnyájunknak nagyon tetszett. Óriási sikeres is volt.

De pénzem egy garas se volt. Csak Davis jóvoltából válthattam jegyet a Lagosba menő állami vonatra.

Lagosban életben semmi különös sem történt. Úgy kellett összekölnöm a pénzt, hogy kijuthassak az országból.

Akkor azután a királyi udvartartás minden egyes tagját: szolgálkat, a követőket, a gyermekeket és az asszonyokat, mind összehívták a verandára és engem megkértek, hogy énekeljem el újra a dalt. Azt hiszem, hogy a mód amellyel én nevettem a dalban, mindnyájunknak nagyon tetszett. Óriási sikeres is volt.

De pénzem egy garas se volt. Csak Davis jóvoltából válthattam jegyet a Lagosba menő állami vonatra.

Lagosban életben semmi különös sem történt. Úgy kellett összekölnöm a pénzt, hogy kijuthassak az országból.

Akkor azután a királyi udvartartás minden egyes tagját: szolgálkat, a követőket, a gyermekeket és az asszonyokat, mind összehívták a verandára és engem megkértek, hogy énekeljem el újra a dalt. Azt hiszem, hogy a mód amellyel én nevettem a dalban, mindnyájunknak nagyon tetszett. Óriási sikeres is volt.

De pénzem egy garas se volt. Csak Davis jóvoltából válthattam jegyet a Lagosba menő állami vonatra.

Lagosban életben semmi különös sem történt. Úgy kellett összekölnöm a pénzt, hogy kijuthassak az országból.

Akkor azután a királyi udvartartás minden egyes tagját: szolgálkat, a követőket, a gyermekeket és az asszonyokat, mind összehívták a verandára és engem megkértek, hogy énekeljem el újra a dalt. Azt hiszem, hogy a mód amellyel én nevettem a dalban, mindnyájunknak nagyon tetszett. Óriási sikeres is volt.

De pénzem egy garas se volt. Csak Davis jóvoltából válthattam jegyet a Lagosba menő állami vonatra.

Lagosban életben semmi különös sem történt. Úgy kellett összekölnöm a pénzt, hogy kijuthassak az országból.

Akkor azután a királyi udvartartás minden egyes tagját: szolgálkat, a követőket, a gyermekeket és az asszonyokat, mind összehívták a verandára és engem megkértek, hogy énekeljem el újra a dalt. Azt hiszem, hogy a mód amellyel én nevettem a dalban, mindnyájunknak nagyon tetszett. Óriási sikeres is volt.

De pénzem egy garas se volt. Csak Davis jóvoltából válthattam jegyet a Lagosba menő állami vonatra.

Lagosban életben semmi különös sem történt. Úgy kellett összekölnöm a pénzt, hogy kijuthassak az országból.

Akkor azután a királyi udvartartás minden egyes tagját: szolgálkat, a követőket, a gyermekeket és az asszonyokat, mind összehívták a verandára és engem megkértek, hogy énekeljem el újra a dalt. Azt hiszem, hogy a mód amellyel én nevettem a dalban, mindnyájunknak nagyon tetszett. Óriási sikeres is volt.

De pénzem egy garas se volt. Csak Davis jóvoltából válthattam jegyet a Lagosba menő állami vonatra.

Lagosban életben semmi különös sem történt. Úgy kellett összekölnöm a pénzt, hogy kijuthassak az országból.

„OLLA“
GUM.I

minőségileg utánozhatatlan. Néhány évtized óta az egész világ egészségét óvja. Orvosilag ajánlva.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Hazatérés

(Majrovics Méir Jehuda zsidó regénye)

Kék-fehér borítólappja van Majrovics regényének, ami elárulja a könyv szellemét és lényét. Cionista munka, valamivel több is annál, mert felöleli az egész zsidó életet, sok minden anyagi és lelki vonatkozásával. Az a kultúra vonul föl előttünk, ami a zsidó multiban kialakult a maga megismerhetetlen formában és az asszimiláció elhajlásában.

Kik az alakjai, mi a háttere? Centrális alakja Waldner Hillel, aki a jámbor, igazán istenfélő, tehát igazságos és tisztahitű hidal zsidónak, reb Dovednek a fia. Ami már kora fiatalságában elárulta, hogy tovább lát környezeténél és megérezte, hogy lesz ereje a bensejében élő erők kifejtésére. Hillel a kis vidéki jesivából, ahol titokban latin tanult, Pozsonyba kerül, de itt a pubertás lelki válságai után megint erőt vesz rajta a szülők értelme és csak egy barátjának a példája nyomán változik meg és elmegy a pesti szemináriumba, ahonnan a jogra iratkozik, beleveti magát a politikába, mint kitünő szónok a liberális párt tényszerűjévé válik, képviselő, gazdagon nősiül, szép családi életet él amíg a háború és az ellenforradalom mindent fölborít. A közben Erdős Zoltánra vedlett férfi karrierjét kettőtörték a történelmi kiméletlen eseményei. Vezéklő emberré válik, és megtér népehez.

A megtérés ténye egyben a könyv tendenciája. Akik a háború előtt már megállapított világnézettel voltak zsidók, nehezen lendülnek vissza, ha ez a világnézet nem halad a zsidó népiség vonalán. Jól meglátott alakjai még Waldner-Erdős édesapja, Dávid, anyja Devóra és a kicsiny zsidó közeg néhány szereplő egyéniségei: Eimbaum, a jómódú, kapzsi és kisműveltségű elnök, aki agyafőbe dicseri a szülői családból kiközösített Hillelt, amíg ez használ a pesti üzletének, de a legembertelenebbül megalázza, amikor az öreg ember fia nem áll többé becselven üzleti tranzakcióiban a rendelkezésére. Nehány mondatban a szerző jól megrajzolta Kornhauser Mihályban az alázatos, minden lében kanál falusi melamedot; az öreg Lubliner, a nagyvárosi zsidó nagypolgárt, Ellist, a hitvalló és angolkodó dómát.

A nemzsidó alakok rajza kevésbé sikerült.

Ugyanaz áll az esemény hátterére. Eltelttel telítettek a chéder és jesiva képei, amik a közvetlenség és átélés erejével hatnak, míg a fantázia és másodkézből szerzett leírások színei elhalkulnak. De a szerző ért hozzá, hogy drámaivá fokozza magát az eseményt és így a milliójt másodrangúvá esőkkentese.

Jelentékeny ereje a könyvnek, hogy több helyen igénytelen dolgokból felbontakozik az utóbbi évtizedek zsidó történelme. Látjuk, hogyan zuhantak nagy egzisztenciák a semmibe, hogyan tisztultak meg a szenvedések kohójában a tisztulásra érdemesek és hogyan alakult ki a tömegek vallás-mámorából és a világ liberalizmusában való bizakodásából a zsidó népi világszemlélet.

Szép főladatot vállalt Majrovics M. Jehuda a „Hazatérés” megírásával. Történet, szociológiai tükör és hasznos olvasmány ez a könyv, amelynek kevésbé sikerült részei is (a prostitúált, akinek nyálas erkölcsökkel szembe fordult a polgár) frissen vannak megírva. És szívhez ható a regény konkluziója a könyv derekán, amikor a rabbi mondja:

„Az értő számára minden benne van a Tórában. A Tóra elmondja az ősatyák történetét, a szóbeli hagyomány pedig megcsillagot előtűnik egy figyelmeztető megjegyzést: ami az apákkal történik, intőjele az utódoznak. Valóban: a zsidó nép története csak egy és ugyanazon természetű eseménynek változatos ismétlődése. Akinek egy van a koponyájában, okul a Tórából és levonja a következtetéseket. Avimelech Grarkirálya szeretettel hívja országába a zsidó Izsákokat, a boldoguláshoz vezető lehetőségeket nyújtva neki. Izsák pedig rátermétsége, szorgalma és ügyessége által meglepően rövid idő alatt az ország életében karriert fut be és meggazdagodik. S most következik az, ami sohasem marad el és nem is maradhat el: felébred a benszüllött Avimelechnek az irigysége. Nem tűri, hogy az ő országában a zsidó Izsák minden tekintetben túlszárnyalja és létrejön, a legrimitivebb, de legalább legőszintébb formula: „Eredj innen!” És a legnyiltabb indoklás: „Mert különb lettél nálunk nagyon.” A kör mindig ugyanaz, csak a hely és idő más. Farao ezertellett fogadja országába Jákobot és fiait. Amint ezek elhatalmasodnak, felébred az irigység és szól az államfő: „Ime néppé lettek Izrael fiai, túl számos és hatalmas a mi számunkra.” Megkezdődik az üldözés. A kör beárul és előlöl kezdődik minden. Evezredek óta,

megy ez így. Előbb szeretettel fogadnak be bennünket egy országba, szorgalmunk révén eredményeket érünk el, melyek a gazdánép irigységét keltik fel. Innen már csak egy lépés a gyűlölködő és brutális üldözéséig.”

A „Hazatérés” Herzl óhajával végződik:

Levágta barátja kezét, mert azt kiáltotta: „Heil Hitler”

SZABADKA, február 22. Véres esemény játszódott le csütörtökön este az egyik regőcl vendéglőben. Aladzsics Denko telepes, Kubatovics Pero, Schwarz Antal mészárosok és Horváth Albert borbélymester együtt mulattak. Később heves politikai vita fejlődött ki köztük, melyben Horváth nem volt hajlandó résztvenni. Már régen vitatkoztak, amikor Kubatovics felszólította, hogy ő is nyilvánítsa véleményét. Horváth ekkor tréfásan felugrott helyéről, felemelte jobb karját és hangosan kiáltotta magát: Heil Hitler! Ez Kubatovicsot annyira felbőszítette, hogy felkapta az asztalon fekvő éles henteskést és azzal levágta Horváth jobb kezét. A szerencsétlen ember eszméletlenül esett össze. Kubatovicsot pedig a csendőrök letartóztatták.

Érdekes kritikák az ifjuságról a nemzeti-parasztpárti tanárok bucsuresti kongresszusán

Bucurestiből jelentik: Szombaton reggel — amint már röviden megírtuk — megkezdődött a nemzeti-parasztpárt központi klubjában az ország nemzeti-parasztpárti egyetemi tanárainak a kongresszusa, amelyen több mint száz tanár vett részt, köztük az ország legkiválóbb tudósai. Az értekezleten Mihalache elnököt, aki rámutatott az értekezlet céljára, hifejtette, hogy az ifjuság ma súlyos perióduson megy át. A nemzeti-parasztpárt azt javasolja, hogy a politikát kiűszöböljék ki az egyetemekről. Az ifjaknak egy foglalkozásuk kell, hogy legyen: a tanulás.

Ha miénk lesz a politikai felelősség — mondotta Mihalache — megköveteljük a diákoktól, hogy komolyan lássanak a munkához, nem tününk meg Otthonokban és az egyetemeken semmiféle politikát. Azt hi-

szem, hogy a szellemiségi emberek reakciója jön majd új irányítás céljából. Ezután Radulescu-Motru olvasott fel jelentést az ifjuság helyzetéről. Rámutatott arra, hogy az iskolába járó ifjuság megnövekedése magával hozta a mai nehézségeket, a megoldás a szakiskolák felé való orientálásban van. Iskoláink általában az ország gazdasági érdekei szempontjából gyengén felkészült ifjakat adnak, a jól felkészültek is rossz irányban, az államhivatalnokai karrier felé orientálódnak.

Ralea, a következő felszólaló kifejtette, hogy szakadás állott be a nemzedékek között. Az új nemzedék nem tiszteli az öregek tapasztalatait és bölcsességét, azt hiszik, hogy különleges misszióra hivatottak. A tanárok hivatása, hogy felfedjék a nemzedékek harcának veszélyeit.

Meghalt Striankoff, aki Európa legravaszabb csalását hajtott végre

Maxim Striankoff alagutja. A probléma szenzációs megoldása. Aki egy meglevő alagutat újból megépített

London, február 22. London egyik külvárosában meghalt a napokban Maxim Striankoff, Ez a két sor így magában véve nem jelent semmit és az angol fővárosban is akkor kezdtek csupán érdeklődni iránta, amikor hátrahagyott okmányaiából és papírjaiból kiderült, hogy Striankoff követte el a háború utáni idők egyik leg szenzációsabb és legnagyobb csalását. Striankoff épített egy óriási alagutat, de oly körülmények között, amely páratlanul áll az építéset történetében és azután eltűnt nyomtalanul egy millió csekkel.

A nélkülözhetetlen alagut

A világháború Középeurópában részint új államokat teremtett, részint egyes államok hatalmas mérvű nagybővödését eredményezte. Az egyik ilyen országgrésznék, amely valaha Ausztriához tartozott, vasut-hálózatra volt szüksége. A vasuti összeköttetés megteremtésének azonban egy hegylanc állott útjában. Amint Striankoff irataiból kiderült, ez ország akkori kormányánál jelentkezett Maxim Striankoff, aki igazolta magát, hogy építésmérnök és előterjesztette terveit egy alagut építésére az említett hegyláncon át.

Felépítése és rábeszélő képessége sikert aratott. Estére a kormány tagjai maguk is hangoztatták az alagut nélkülözhetetlenségét.

Megkezdődtek az előkészítő munkálatok. Mérnököknek kellett volna Maxim Striankoff terveit a helyszínen megvizsgálni. Eltérő vélemények alakultak ki, mert az építésszek és a többi építésmérnökök más nézetet voltak. Striankoff azonban kiváló geológusok és tudós tanárok véleményét mellékelte terveibe, akik igazolták, hogy csak azon a helyen lehet megépíteni az alagutat, ahol Striankoff tervezte. Ez azonban csak első sikere volt a misztikus Maxim Striankoffnak. Nemsokára kezébe kaparintotta az építésszeket és az egész vállalkozást saját rezsiiben akarta végrehajtani. Nagy szenzáció volt ez, mivel milliókról

volt szó. Őt nagy építészeg versenyezett, hogy rábizák az építkezést. Számításalkat a legkisebb nyereségre építették fel, de amikor a pályázatokat felülvizsgálták, kiderült, hogy Striankoff mindenkinél negyven százalékkal olcsóbb. (Senki sem tudta az olcsó ár titkát megmagyarázni. Végül abban állapodtak meg, hogy a különös mérnök hazájának akar nagy szolgálatot tenni és ezért hajlandó ráfizetni a vállalkozásra. Striankoff ezáltal nagy tekintélyre és tiszteletre tett szert.

Hétéves díszíté szerződés

A környék, ahol Striankoff az építkezést megkezdte, meglehetősen magányos volt. A vállalkozó aránylag kevés munkást szerződített és ezeknek eleinte nem volt más dolguk, mint óriási deszkabort építeni. Az egyik nappal azonban megeskette Striankoff valamennyit arra, hogy amit látnak, arról legszigorúbban hallgatnak és ennek ellenében mindegyikkel hétéves munkaszerződést kötött, azonfelül biztosította őket, hogy az alagutépítésnél egyiket sem éri baleset.

Időről-időre megjelentek különböző kormánybizottságok, amelyek megtekintették az építkezést. Ezek megállapították, hogy az alagut építése jól halad előre. A megmutatott rész azonban mindig két titkos deszkafal között volt látható. Striankoff annyira elővigyázatos volt, hogy az építkezés bejáratát testőrséggel őriztette. Senki sem juthatott ide be, sem újító, sem fényképész, de legkevésbé építésmérnök.

Az angol bankhoz szóló csekkel

Hét év múlva pontosan a meghatározott napon elkészült az alagut. A falak ragyogtak, a sínek csillogtak és a kormány kiküldte képviselőjét, hogy beszentelje az alagutat, Maxim Striankoffnak pedig át kellett nyújtani egy érdemrendet és egy csekket. Senkinek sem tűnt fel, hogy Striankoff ragaszkodott ahhoz, hogy a csekket a Angol Bank állítsák ki. Még ugyanaznap eluta-

zott külföldre, ahol, amint mondotta — új építészeti módszereket akar tanulmányozni.

A csoda szenzációs megoldása

A szőbanforgó ország fővárosában azonban nem nyugodtak az építészeti szakértők, akik sehogy sem tudták megmagyarázni a titokzatos alagutépítést. Megkísérelték pénzzel és más módon megvesztegetni Striankoff munkásait és egy alkalommal borközi állapotban, sikerült az egyik építészvezetőnek nyelvével megfogani. Ez azután elárulta a nagy titkot. Kiderült, hogy a világháború alatt az osztrák-magyar hadsereg stratégiai okokból alagutat épített a hegyen át, hogy így meggyűszítsa a csapatzállításokat. Amikor innen elkerült a front, az alagutat betömtek. Striankoff annakidején tagja volt annak a katonai építőbizottságnak, amely az alagutat építette. Pontosan tudta tehát a betömött alagut helyét. Nem kellett más csinálni, mint az alagut két nyílását ismét szabaddá tenni. Striankoff tehát hét év alatt nem csinált egyebet, mint két aránylag vékony földréteget távolított el és időnként beljebb toltta azt a deszkafalat amivel a munka továbbhaladását jelölte.

Amikor a hatóságok észbekaptak, már rég beváltotta csekkeit az Angol Bankban. Azután eltűnt valahol a világban és a napokban halt meg London egyik külvárosában.

Reklámőrület Amerikában

A reklám igazi hazája Amerika s az európai utazó sokszor csak nagykesőre ébred rá, mikor valami különös jelenségek az okát kutatja, hogy egyszerű reklámtrükkrel van dolga. Az amerikai városokban az esztétikai követelményeket is könnyen feláldozzák valami egyedülálló reklámtrükk érvényesítésé érdekében. A Brouck Mauthattan felé vezető uton például egy óriási híd kell naponta több ezer autósának átvonulnia. A híd alatt azonban nincs semmi, se folyam, se vasuti sínek, hanem egyszerűen a pusztaságot átíveli át a hatalmas építmény. A naiv utazó azt hihetné, hogy a városkép megszerpítése miatt építették ide ezt a hídat. Különös azonban, hogy a híd pilléreit hat méter magas, köbök kifaragott néger alakok képezik. A szurokfekete négerek szájából valami meghatározatlan passza csurog kifelé. Az utas csak ezután pillantja meg a híd ivére függesztett felírást: „Vegyünk W.féle rágó gumit.”

Newyork szívében, ahol legnagyobb a forgalom, néha veszedelmes tolongásnak lehetnek tanui a járókelők. A mellékúccákból emberek és rendőrök száza rohannak a tumultus felé. A tömeg egyre nagyobb lesz, az atmoszférája pedig egyre félelmetesebb. A tumultus közepén két ember szabályos boxmeccset vív mindaddig, amíg egyiknek sikerül a másikat knockoutolnia. A győztes ekkor a tömeg felé fordul és dömtől ragyogó ábrázattal jelenti ki: „Ez a gazember el akarta lopni az XYZ-izzólámpámat, menj el a világ legjobb villanygője.” A tömeg nevet és máris bekapta a reklámhorgot.

Csikágó egyik negyedében örült tempóban rohan egy gangster-autó, míg végül megáll egy nagy ház előtt. Már kattog is a gépfegyver s a ház vakolatán és ablakain kopognak a lövedékek. Az autó tovább rohan, de valami forgalmi akadály miatt meg kell állnia. Előrohan a rendőrség, hogy lefogja a banditákat, mikor azonban az igazoltatására kerül a sor, kénytelen szabadon bocsájtani őket. Mi történt itt? A háznak semmi baja sem történt, az ablakok épp úgy csillámlanak a napfényben, mint ez előtt. Végre kicseppódnak az ablakok és elragadtatott hangon kikiabálnak a lakók: Mekkora szerencsénk van! Tegnap az összes ablakainkat kicseréltettük az X. Y. cég töhetetlen üvegeivel. Garantáltan töhetetlen. Csak az X. Y. cég-nél kap itt és itt”. Gyengébb idegzetű európaiaknak tehát nem ajánlatos arravaló vezető nélkül bolyonganiok Amerika nagyvárosaiban.

Mindenkinek

legdrágább kincse az

EGÉSZSÉG

hogy biztosan megőrizhesse. Olvassa rendszeresen az Egészség című közegészségügyi folyóiratot. Megjelenik egyszer havonta, előfizetési díj egész évre 110 lej. Megrendelhető a kiadóhivatalnál Cluj, Calea Regele Ferdinand 56. Telefon 972. Kérjen mutatóvány-számot.

KB
FR
Könyv...
L. Pop...

HIREK

Radio Columbia Ingelen

1937. typ.
Constructio-
női Pista Unirii 51. Telefon: 95.

— Belgrádban felavatták a román-ju-goszláv társaság helyiségeit. Belgrádból jelentik: A román jugoszláv társaság tegnap avatta helyiségeit. Jelen voltak az ünnepségen Péter király képviselője, Cădere román követ, a francia és lengyel követe, valamint számos előkelőség. Georgevics, a társaság elnöke, rendkívül lenyűgölő és meleg beszédet tartott.

— Súlyos konfliktus robbant ki Lengyelország és Szovjetország között egy orosz matróz bántalmazása miatt. Párizsból jelentik: A Havas szerint a Le Martin vidéki kiadásában londoni táviratot közöl, mely szerint Gdynia kikötőjében incidens játszódott le, amit moszkvai forrásból így ismertettek: Gdyniában egy szovjetországi matróz felszólítottak, vessen keresztet, amire nem volt hajlandó. A lengyel rendőrség drasztikus bánásmódban részesítette a matrózt amiért a varsói szovjet nagykövetség erőlyesen tiltakozott. Az orosz lapok szerint az incidens egyike a legsúlyosabbaknak, a szovjetek és Lengyelország egymásiránti viszonyának történetében és a jelenleg Lengyelországban üzött élénk kommunistaellenes hadjáratnak tulajdonítható.

— Szív- és idegbajosoknál, vese- és cukorbetegknél, köszvényben és csuszban szenvedőknél egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggelenként éhgyomorra véve, a beleket alaposan kitisztítja, a gyomor és máj működését előmozdítja a székletet és az anyagcserét lényegesen megjavítja. Az orvosok ajánlják.

— Bach-koncert. Vasárnap délután a magyar lutheránus nőegylet rendezésében nagy sikerű Bach-koncert zajlott le a helybeli lutheránus templomban. A klasszikus német muzsika e legnagyobb zsenijének legszebb művei és dalai szerepeltek a műsoron. Zsuzsanna Rezső határozott kongenialitással játszott orgonán a nagy mester Preludium és fuga (c-moll); Fantázia és fuga (g-moll); Toccató és fuga című műveit, melyekben a rallásos áhítat csodálatos összhangba olvadt a zenei szépségekkel. Sz. Dobó Julia és M. Lévy Ilonka Bach-dalokat énekelték szép sikerrel. Dobó Julia nagy énekkultúrájával, Lévy Ilonka színesen, melegen csengő hangjával méltó interpretátorai voltak a klasszikus dalköltészet és legszebb gyöngyeinek. Végül a vegyeskar adott elő kórusra írt éneket kitűnő, fegyelmezett vezetés mellett. A templomtermet a város zeneértő slíje zsufoltság töltötte meg és hálás volt a kivételes zenei művelvezetért.

Könyvek Folyóiratok Diszertációk

a legmodernebb kivitelben készülnek a

FRATERNITAS

Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság nyomdájában Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 3-61.

Israelitisches Familienblatt

Die grosse, repräsentative, reich illustrierte jüdische Wochenzeitung Europas

— 39 Jahrgang —

Bezugspreis für 3 Monate

durch die Post (offen): RM 2.46 = ca. Lei 135.—

durch die Hauptgeschäftsstelle (im Streifband): RM 3.30 = ca. Lei 200.—
Hauptredaktion und -Geschäftsstelle: Berlin SW. 68, Lindenstrasse 69.

— Churchill nagy flottát követel Anglia számára. Londonból jelentik: A Sunday Chronicle Churchill aláírásával cikket közöl amelyben az ismert, politikus, nagy flottát követel Anglia számára, különös tekintettel a japáni hadihajóraj létszámának emelése miatt. Anglia nem mehet bele kínai érdekeinek elzárásába és nem maradhat indifferens azon kezdeményezésével szemben, hogy Ázsia az ázsiaiaké legyen.

Röntgenező orvos urak! Az Orvosi Szemle kiadásában még februárban megjelenik Dr. Herskovits: A hasüriszervek röntgenvizsgálata c. könyve. Ara előjegyzésben (a 400 lejes bolti ár helyett) 300 lej, mely összeg az Orvosi Szemle (Cluj, Str. Iorga 21.) címére küldendő.

— Öngyilkosságot kísérelt meg egy postatisztviselő, a főposta épületében. Ma délután 1 órakor a főposta épületében, Coldea Mihály, a Motilor ut 4. szám alatti postafiókintézet vezetője öngyilkosságot kísérelt meg. Coldea egyik felettesének szobájából jött ki, ahol hangos szóváltás zajlott le közte és hivatali főnöke között. A szobából kilépve Coldea izgatott hangon kiabálni kezdett, majd egy adott pillanatban zsebéből egy üveget rántott elő és meg akarta inni annak tartalmát. A jelenlévő tisztviselők azonban még idejében észrevették ezt és megakadályozták, hogy Coldea az üvegből levő folyadékot teljesen kiigya. Értésítették ezután a rendőrséget, ahonnan egy detektív szállott ki a helyszínre, aki Coldeat felkísérte a központi rendőrségre, ahol Draghiciu Aurel dr. rendőrigazgató hallgatta ki. Coldeát ezután autóval a klinikára vitték át, ahonnan rövidesen elbocsátották. A postatisztviselő tettének okáról különböző feltevések vannak. Egyes verziók szerint Coldea a postaigazgatóság új hivatali beosztást adott és előlötti elkeseredésében követte el tettét, de állítólag családi bajok is hozzájárultak ehhez, sőt egyesek szerint részeg is volt. Ugy a postán, valamint a rendőrségen az ügyet a legnagyobb titoktartással kezelik és semmiféle nyilatkozatot nem hajlandók adni a Coldea-ügyről.

— A CLUJI ZSIDÓ IPAROSOK PURIMI TÁNCESTÉLYE. Február hó 25-én, csütörtökön este rendezik meg a cluji zsidó iparosok idei purimi táncestélyüket a Kishitel-bank Str. Regina Maria II alatti volt helyiségében a Poale Cedek agmenháza javára. Purimi ajándékokat (Schlachmonest) az agkok részére köszönettel fogad és a nemes elő érdekében a zsidó testvérek támogatását kéri a Rendezőség.

— PURIMI JELMEZES BAL. Pár nap válassz tel csupán a február 25-i nagyszabású álarcosbáltól, amelyet az állásnélküli zsidó iparosok támogatására rendez egy ötven tagú rendezőgárda. A nagysikerűnek ígérkező álarcosbált a Str. Regina Maria 51. sz. alatti új iparkamara dísztermében lesz megtartva. Tánc reggeliz. Jelmez nem kötelező. Tekintettel a jótékonykodásra, szeretettel meghív mindenkit ezuton is a rendezőbizottság.

fejfájás ellen Beretrás parztilla!

— A Comunitatea Izraelita Ortodoxa din Bucuresti három mézszárazéke részére mézszárazékat keres. Jelentkezők forduljanak írásbeli ajánlattal a fenti hitközség Str. Mamulari 21. sz. a. irodájába, hol az összes és szükséges felvilágosításokat is megkapják.

Rövidesen Clujra érkezik

a híres Sieglér-féle zsidó operett-társulat, melynek főierősége

SEVILLA PASTOR

a nagy művész, valamint Erna Sieglér, a híres primadonna. A társulat a következő darabokban fog bemutatkozni Cluj zsidó közönségének:

„Mazellow”
„Dus Melamed”
„A Weib oif bei tug”
és „Der Pincewer ioiris”

A társulatnak saját diszletei és zenekara van. Zenei vezetője: I. S. Polliakov zene-szerző. Rendező: M. Pastor. Segédrendező: A. Asch.

Sevilla Pastor

A Sieglér-társulat cluji vendégszereplése

Cluj, február 22. Két-három előadásra a közeli napokban Clujra jön Európa egyik legjobb és legnevesebb jiddis operett-együttese, a Sieglér-társulat. A társulat sztárja: Sevilla Pastor, akinek világszerepléséről sokat irtak az amerikai és európai jiddis lapok és a nemzsidó sajtó is. Legutóbb Vilnában, Prágában, Varsóban, Budapesten és Bucurestiben szerepelt Sevilla Pastor és minden egyes fellépése viharos ünneplés jegyében történt. A színházi kritika a legnagyobb elragadtatással emlékezett meg a zsidó művészről. Sevilla Pastor fiatal és szép. Remekül énekel, pompásan táncol, de mindezen felül finom, disztíngált a játéka, amelyet látható intelligencia jellemez. Vilnában és Varsóban egy-egy Pastor-darabot ötvenszer is játszottak.

A társulat többi tagjai is kiváló erők. Erna Sieglér, a társulat legfiatalabb tagja és primadonnája, feltűnő szépség és megkapó jelenség; vérbeli színész, aki vigitáiban és drámában egyaránt nagy tehetség. H. Kosowsky, a társulat tenoristája a legjelesebb jiddis színészek egyike. Nagy népszerűségnek örvend M. Pastor, Sevilla férje, aki a társulat táncoskómikusa is.

De igazi, nagy művész a társulat igazgatója, M. Sieglér is. A régi jiddis művészgárdához tartozik, amelyből a jiddis színjátszás legnagyobb erősségei kerültek ki. A kitűnő társulatot Rose Sieglér, B. Lidin, U. Riegler, Ella Silber, Lotte Silbermann, E. Goldenberg, A. Asch, stb. egészítik ki.

A Sieglér-társulat vendégszereplése minden bizonnyal nagy eseménye lesz a cluji zsidó kulturéletnek.

— Robbanás egy franciaországi villamosüzemben. Aix la Chapelleből jelentik: A Weisweiler-villamosüzemben robbanás történt. Több munkás megsebesült, köztük kettő súlyosan.

— A Goldmark Filharmoniai Társaság értesíti tagjait, hogy ma este félkilencor énekkari próbát tart.

— Eljegyzés. Schwartz Annus Iteu (Jud. Bihar) és Lowbeer Samu (Simelul Silvaniei) jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Benamy: „Szereltem albertetben,” kapható minden könyvkereskedésben. Epochakiadás.

Camera de Comerț și de Industrie Cluj.

No. 425—1937.

Convocare

Consiliul de Administrație al Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, în completul său va ține ședința ordinară în ziua de 1 Martie (Luni) orele 16 (4 d. m.) în sala de ședințe a palatului Camerei (Calea Marelui Foch 51 etajul II, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea ședinței.
2. Citirea și verificarea procesului verbal al ședinței din 7 Decembrie 1936.
3. Raportul Comitetului de Direcție.
4. Chestiunea tinerii registrelor comerciale de către micii comercianți și industriași.
5. Plângerile morilor țărănești dela orașe.
6. Constituirea societăților anonime și firmele straine.
7. Birourile particulare de informații.
8. Legea pentru Fondul Național al Aviației.
9. Taxele sanitare.
10. Modificarea bugetului 1936—37.
11. Eventuale propuneri.

Conform art. 106 al Legii Consiliului Superior Economic și organizarea Camerelor profesionale, Consiliul nu poate delibera decât cu majoritatea absolută a membrilor ce-l compun.

Dacă nu se întrunește numărul de membri, ședința va avea loc la a doua dată, în ziua de 2 Martie 1937, orele 16 (4 d. m.), în același loc și cu aceeași ordine de zi. În acest caz ședința se va putea ține chiar cu 1/4 din membri Consiliului.

Conform art. 107 din Legea Camerelor, membrii care nu vor participa la 3 ședințe consecutive, nemotivat, vor fi considerați demisionați și Consiliul va declara locurile vacante.

Cluj, la 20 Februarie 1937.

Președinte: Primsecretar:
ss. Dr. Partenie Dan. ss. Dr. Ioan Măteș.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Leon Blum a francia gazdasági élet fellendüléséről

Párizs, február 22. (Rador.) Tegnap Leon Blum miniszterelnök Saint-Mazaire-ben beszélt egy munkásgyűlésen. Kijelentette, hogy a népront-kormány a fogyasztási lehetőségek és a gazdasági tevékenység növelése által kívánja felvenni a harcot a válsággal és nem mint az előző kormányok, a gazdaság és kiadások csökkentése útján. Megelégedés tölti el — mondotta Blum amikor az üzleti forgalom növekedését látom, ami arra mutat, hogy nem tévedtünk programunk alkalmazásában. Most időre van szükség, hogy az áremelkedést megakadályozhassuk. Mivel a fogyasztás nagyobb lett, mint a termelés, a termelő lett a piac ura és diktálja az árakat. Mostan emelni a béreket és fizetéseket, egyet jelentene továbbhaladni ebben a pokoli körben. Ami a belső kölcsönt illeti, hangoztatta, hogy furcsa, de úgy van, hogy az idegenek több bizalmat nyújtanának jegyzéseikben a francia kormány iránt, mint a franciák. A kormány továbbra is teljesíteni fogja vállalt terheit és alkalmazkodni fog a körülményekhez, de nem téveszti el szem elől célját.

PPárizs, február 22. (Rador.) Vasárnap reggel a Mont-Beliard-i Peugeot-gépkocsigyár sztrájkoló munkásai hajlandóságot mutattak az üzemek kiürítésére. A munkát rövidesen felveszik.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium pere a két oradeai zsidó hitközség ellen

Oradea, február 22. Érdekes per zajlott le ma délelőtt az oradeai tábla előtt. A felperes a vallás és közoktatásügyi minisztérium volt, az alperes pedig a két oradeai zsidó hitközség, illetve dr. Konrád Béla, Ullmann István, dr. Kabos Béla, Flegmann Armin, Nussbaum Sámuel, Wallerstein Dániel és dr. Scharp Viktor, akik a hitközségek megbízásából Spieck Sámuel oradeai lakos házalapítványát kezelték. A házat Spieck hagyományozta végrendeletében oly módon, hogy annak jövedelme felerészben a két hitközséget, felerészben pedig az elhunyt özvegyét illeti meg. 1920-ban a ház összeomlásával fenyegetett és ekkor a hitközség gondnokai az özvegy beleegyezésével a javítási költségekre bankkölcsönt vettek fel. Később, 1926-ban, miután a kölcsönt és kamatait nem fizették, árverezés alá került. Az adósságok lefizetése után 580 ezer lej maradt hátra az alapítványból, amit továbbra is a hagyományozó rendelkezései alapján kezeltek. Névtelen feljelentésre azonban a vallás és közoktatásügyi minisztérium eljárást tett folyamatba a két hitközség, illetve az alapítvány gondnokai ellen és az úgy ma került tárgyalásra az oradeai tábla előtt. A tábla nem látta bebizonyítva az alapítványgondnokok vétkességét és ezért mindnyájukat jogerősen felmentette a vád alól.

Meghílésnél használjon DIANA-sósborszesz bedörzsölést. Erős hűlés esetén a legfontosabb az izdatóság előidézése. Meg kell élni a vérkeringést, amit legkönnyebben és legbiztosabban DIANA-sósborszeszszel való bedörzsölés révén érünk el. A DIANA összetétele kitűnő hatása, meggyorsítja a vérkeringést, bő izdatást okoz.

Istrate Micescu éles kisebbségellenes ki-rohanása

Bucuresti, február 22. Tegnap tartotta az Ugyvédi Kamara Országos Szövetsége rendkívüli közgyűlést, amelyen Istrate Micescu éles hangon rohant ki a kisebbségi ügyvédek ellen. Szerinte a román törvényekben seholy nincs utalás a jogforrásra. A jogforrás tehát a születés. Ahhoz étnikailag román, annak jogai vannak. A kisebbségeknek csak természetes, de nem politikai jogaik lehetnek.

A magyar párt a munkatáborok ellen

Sándor József fulmináns beszéde a szenátusban a fasiszta és kommunista jellegű munkatábor-javaslat ellen

Bucuresti, február 22. A szenátus ülésén Ramniceanu közli, hogy mivel beválasztották a Nemzeti Bank igazgatótanácsába, lemond mandátumáról.

Napirenden a munkatáborok szervezéséről szóló javaslat szerepelt. Sándor József magyarpárti szenátor ellenzi a javaslatot, amely az oroszországi „komszomol” kommunista-rendszerhez hasonlít, kíván bevezetni, de hasonlít az olaszországi fasiszta szervezetekhez is és így idegen importról lenne szó.

— E törvény által a fiatalságot unióba akarjuk-e tömöríteni, a németországi módra? — kérdezi Sándor József. — Az a rendszer a vereség tudatában egészen az egzaltáltságig tulzott! Németországban ma is még hatmillió munkanélküli van, Hitler kijelentései szerint, akiket munkatáborokba soroztak. Ez új jobbágyságot jelentene, amit a 18—20 éves koru fiatalok vállaira helyeznénk. A javaslat azt kívánja, hogy a fiatalság altisztek és csendőrök vezetése alatt különböző ingyen végzett mezőgazdasági és társadalmi munkálatokon kívül kényszerítve legyen vasutakat javítani, építkezésekben részt venni, a hadiiparban munkálkodni, maláriás mocsarakat kiszáritani és más közhasznú munkákat végezni. A mi meggyőződésünk szerint nem követhetjük a fasiszta és kommunista példákat, mert azok nem felelnek meg nekünk.

— Mi nagy és gazdag országban élünk nincsenek munkanélkülieink. Nekünk csak annyi a kötelességünk, hogy jó katonák legyünk, hogy teljesítsük polgári kötelességeinket. Ezeket a kötelességeket azonban nem lehet olyasmikkal összetéveszteni, ami a törvényjavaslatban szerepel.

Capitol Mozgó

Ma premier!

A szerelem csapdája

Főszereplők: VICTOR DE KOWA, ADELE SANDROCK, HEINRICH GEORG.

Meggyilkolták Ordjonikidze népbiztost?

PARIZS, február 22. Ordjonikidze nehézipari népbiztos, Sztalin legközelebbi munkatársa, váratlanul meghalt. A francia lapok jelentése szerint Ordjonikidze, aki ellen a trockijisták már több ízben kíséreltek meg sikertelenül merényletet, nem természetes halállal halt meg, hanem merénylet következtében vesztette el életét.

Kétezer abesszint tartóztattak le Addisz-Ababában az olasz hatóságok a Graziani elleni merénylet miatt

Dzsibutiban is zavargások voltak. Nagy guerilla-harcok Abessziniában

Róma, február 22. (Rador.) A DNB addis-abeabai jelentése szerint a Graziani alkirály ellen elkövetett merénylet után 2000 embert letartóztattak.

Addis-abeabai jelentés szerint a tegnapi merénylet áldozatai minden veszélyen túl vannak, Luotta tábornok kivételével, akinek egyik lábát amputálni kellett. A többi sebesült, beleértve Graziani marsallt is, a gyógyulás útján van. A város számos gyanús negyedét fasiszta különítmények kutatták át. A hatóságok szerint nem is merényletről, hanem közönséges bűntettéről van szó. Ugy Addis-Ababában, mint egész Etiópiában csend van.

Dzsibutiból jelentik egyidejűleg, hogy az Addis-Ababában Graziani marsall alkirály ellen elkövetett merénylet után Dzsibutiban is elég komoly incidensek adódtak. Egy olaszokból álló csoport megpróbált letépni az itteni abesszini konzulátus zászlaját. A támadókat sikerült eltávolítani a konzulátus elől. Több kávéházban verekedések voltak. Ugy az olasz, mint abesszini konzulátusokat csapatok őrzik. A rendet helyreállították.

A Havas addis-abeabai jelentése szerint két olasz csapat a Nagy Tavak vidékén visszavonuló abesszini zendülőkre talált. Az olaszok szétszórták és megfutamították a zendülőket és több abesszini főnököt elfogtak.

Az addis-abeabai merényletet kommentálva,

a londoni Manchester Guardian megállapítja, hogy az olaszoknak eddig csupán egy igen korlátozott területet sikerült hatalmukba keríteniük Etiópiában és az sem nyújt biztonságot. Végeláthatatlan guerilla-harcok folynak az állítólagos zendülőkkel, akik le sem tettek a fegyvert. Habár ezek nem nagyszámúak, az olaszok állandó riadó készültségben kénytelenek élni.

Addis-Ababa, február 22. Graziani marsall állapota a szombati merénylet után állandó javulást mutat. Luotta tábornok állapota is javul. Abessziniá összes városában nyugalom uralkodik. A Nagy Tavak környékén, az olasz csapatok és a benschülött felkelők között lezajlott harcokban megölték Gabre Marian törzsfőnököt, aki a felkelőket vezette. Bajenec Meridet és a többi elfogott lázadót kivégezték.

— Ullmann István továbbra is vállalja az oradeai ortodox hitközség elnöki tisztét. Oradeáról jelentik: Az oradeai ortodox zsidó hitközség vasárnap közgyűlést tartott, amelyen Ullmann István elnök lemondási tervével foglalkoztak. A hitközség vezetősége bizalmáról biztosította az elnököt és számos felszólaló kérte, hogy vállalja továbbra is tisztjét. Végül is sikerült Ullmann meggyőzni elhatározásának megváltoztatásáról, úgyhogy jövőben is a hitközség élén marad.

Mihalache királyi kihallgatáson

BUCURESTI, február 22. Hétfőn délután három órakor az uralkodó kihallgatáson fogadta Mihalachet, a nemzeti parasztpárt elnökét. A palotából való távozásakor Mihalache nem volt hajlandó nyilatkozatot adni. Mihalache után Grigore Filipescut, a konzervatív párt elnökét fogadta a király.

Öngyilkos lett egy mérnök egy bucaresti szállodában

Bucuresti, február 22. A fővárosi Luxszálló egyik szobájában ma agyonlőtte magát egy vendég, aki Stefanescu mérnök néven írta be magát. Az öngyilkos minden igazoló iratát elégette és csupán egy levelet hagyott hátra, amiben arra kéri a hatóságokat, ne kutassák eredetét, sem tettének okait, amelyek szigorúan személyi jellegűek. Kéri végül, hamvasszák el holttestét.

Kiirtják a bucaresti homoszexuális lészkeket?

Bucuresti, február 22. A Balta Albu utcában elkövetett gyilkosság ügyében bevezetett nyomozás megállapította, hogy Ion Ion (Constantinescu), a gyilkos homoszexuális volt és Udreat azért ölte meg, mert elhagyta. Addig ugyanis együtt éltek. Mivel rövid idő alatt ez a második hasonló bűntett, a fővárosi rendőrség erélyes nyomozást indított a különböző homoszexuális lészkek kiirtására.

— A vér fejrissítése céljából — kiváltképp olyan egyének, akinek belső ülése elégtelen s ezért emésztése meg van zavarva és éjjel nem aludni ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Perenc József keserűvizet inni. Az orvosok ajánlják.

Palesztina

a legszebb tavasszal!

Purim és Pezachra

a következő hajókkal utazhat:

MINDEN HÉTFŐN a SERVICUL MARITIM ROMAN hajóval (ROMANIA, REG. CAROL, DACIA). Rituális ellátás is van a következő hajókon:

MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN a PALESTINE MARITIME LLOYD hajóin (HAR CION HAR CARMEL).

MINDEN MÁSODIK SZERDÁN a lengyel társaság POLONIA hajóján. Trieszten kezdésű hetenkint 2 járat a LLOYD TRICES-TINO hajóin. Speciális járat március 19-én Pezachra Constantából a francia óceánjáró PROVIDENCE-szal.

Valamennyi hajóstársaság képviseletében közelebbi felvilágosítást és prospektust kaphat

ZION LLOYD

birou de turism si voiaj

Bucuresti, Cal. Vict. 33. Dir. M. Jampolski.

Transzilvániai képviseletek:

Dr. NEUMANN V L MOS CLUJ, Str. Berthelot 12. Telefon 6-82.

Kirsch Tibor Oradea,

Str. N. Iorga 21. Telefon 2-51.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10, Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

Közzététel
No. 23

16. Tel.
Havonta
Évre 60
1848re:
1848re:
1848re:
1848re:
1848re:
1848re:

Vára

Tata

BUCU
tud.) A
sok tem
vetei és
mélyre
ték a s
irói, kö
Grigore
resztül
ment ke
ságának
tok veze
sértése
válságo
után az
dott ab
kormány
fognak
miniszte
ja a fel

Megm
kusabb
veleml
kezdemé
vette ke
hogy vi
ratikus
ban elő
polgári
jait.
Nyily

A fesz
csapász
megoldá
régi rec
mánya v
szervez
Ezzel t
válság r

Délutá
elnök ki
és bemu
listát. A
változás
Mini
tarescu
Mini
Bejan.
Belu
nescu
Föld
ter: V
Alla
A n
tették
és vez
nevez
Alla
zetvéd
Iuca
volt i
Jamm
mányb